

GLASILO OBČINE MEŽICA

ŠUMC

LX. ŠTEVILKA / JUNIJ 2020

KAZALO

BESEDA UREDNICE	2
UVOD	3
PRORAČUN OBČINE MEŽICA ZA LETO 2020	4
NAČRTOVANE INVESTICIJE V LETU 2020	6
DONACIJA ZAŠČITNIH MASK	8
DELOVANJE OŠCZ V ČASU ŠIRJENJA EPIDEMIJE	9
OČISTIMO MEŽICO 2020	11
USPOSABLJANJE CZ - ZRAKOPLOV	12
VABILO MOJA OBČINA SI	13
TD MEŽICA: ZAHVALA (PUST 2020)	14
GEOPARK KARAVANKE: PROJEKT RURITAGE	16
MEDGENERACIJSKI CENTER MEŽICA	18
PRAVNI NASVET: PLAČEVANJE PREŽIVNINE ZA OTROKE	19
OŠ MEŽICA: DEVETOŠOLCI V ŠOLSLEM LETU 2019/2020	21
POUK NA DALJAVO	22
DRUGAČNA ŠOLA	23
UTRINEK IZ VRTCA	25
PREDŠOLSKA BRALNA ZNAČKA PETRA NOSA V MEŽIŠKEM VRTCU	26
TUDI V VRTCU TELOVADIMO	27
KULTURNI PRAZNIK - KULTURA V VRTCU	27
KULTURNI PRAZNIK - DU MEŽICA	28
V SPOMIN: MARIJAN VONČINA	31
V SPOMIN: ŠTEFAN LEDNIK	32
SPOMINI IVANKE PLEŠNIK	33
ČETRT STOLETJA OB TRESKI	35
PREDSTAVITEV KNJIGE ČEVNICE	36
KD PIHALNI ORKESTER RUDNIKA MEŽICA V KORONA OBDOBJU	38
GŠ RAVNE NA KOROŠKEM: VPIS V PROGRAM PRIPRAVNICE	39
MEŽIČARJI OD TOD IN TAM; SAM BALDWIN	40
NARODNI DOM MEŽICA: ABONMA	44

Beseda urednice

Pozdravljeni, spoštovane in spoštovani, ki berete Šumc.

Pomladno številko Šumca smo, saj veste, zakaj, preskočili in zato je v poletni tudi popis dogodkov starejšega datuma – od takrat, ko so dogodki (tudi večjih razsežnosti) bili še samoumevni. Ravno v času, ko nismo izdali pomladne številke našega časopisa, pa smo se naučili, da samoumevno ni več prav nič.

Kaj novega pa ste se naučili vi v teh med štiri stene zaprtih časih?

Najpogostejši odgovori, ki jih srečam so: peči kruh z drožmi, nabirati plodove narave, rekreirati se in na splošno bolj skrbeti zase; to, da mi ni treba vsak dan v trgovino, preživljati čas z družino (s tega področja tudi vic: V drugem tednu karantene, ko sem bil ves čas samo doma, sem ugotovil, da je moja žena prav prijetna ženska.)

Potem pa so tu še druge lekcije:

Ponižnost – ne glede na to, kaj imam, kje delam, kdo me pozna, kako glasno izražam svoje mnenje ... tu je še nekaj večjega od mene. Ah, kakšna ironija, to večje, ki nas je za več kot dva meseca ustavilo, je celo nepredstavljivo majhno, nevidno.

Strpnost – popolnoma vseeno mi je, koliko toaletnega papirja ste kupili. Me pa kar malo boli, ko vidim, kako drugim ni. In rolice so zgolj prisposoda za vse teme, pod katerimi se nabira nešteto nestrpnih, agresivnih, žaljivih komentarjev. Tako radi pozabimo, da je moj prav – prav samo meni.

Tišina prija – nepozabna je tista prva nedelja, pred katero so nam rekli, da bo vsaj za dva tedna drugače. Mislim, da »svet je obstal« ni daleč od pravega opisa tistega stanja. Brezhrupnost je bila blagodejna.

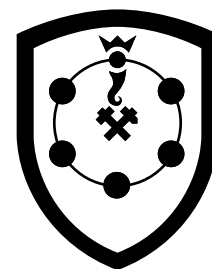
Hvaležnost – še nikoli nisem tako od blizu in tako v miru gledala, kako se po zimskem mirovanju nazaj v življenje prebujajo krošnje naših jablan in kako sonce vsako jutro leze izza Volinjaka. Sama sreča, da živimo v kraju, kjer smo lahko štiri stene razprli proti vsem štirim stranem neba. In še večja sreča, da so vse štiri odete v zeleno. Večinoma smo ostali zdravi. Vreme nam je šlo na roko. Imeli smo dobro organizirano civilno zaščito in veliko skupino prostovoljcev. Sodobna tehnologija nam je omogočala, da smo se lahko videli, delali, se učili ...

Tudi jaz se nisem strinjala z vsemi odločitvami odločujočih, ampak že, če preberem prejšnjih nekaj vrstic, ne vidim razlogov za pretirano jamranje.

Prijetno branje vam želim, zdravi bodite in vse dobro.

Jerneja Vertačnik

Spoštovane občanke in občani.

pred vami je nova številka občinskega glasila ŠUMC, tokrat jubilejna, že šestdeseta po vrsti. Res, da smo le-to načrtovali že sredi aprila, vendar smo žal morali, zaradi epidemije ter ukrepov proti Covid-19, izdajo našega glasila prestaviti.

Za nami je obdobje, ki je vse nas postavilo pred težko preizkušnjo. Hvaležni in veseli smo lahko, da smo se na izredne razmere ustrezno odzvali, kar je posledično pripomoglo tudi k temu, da smo v naši občini v celotnem obdobju trajanja epidemije zabeležili le en primer okužbe.

Spoštovane občanke in občani, iskreno se vam zahvaljujem za vaše sodelovanje v času epidemije. Hvala vam, da ste dosledno upoštevali navodila in na najboljši način poskrbeli, da smo bili kos temu nevidnemu sovražniku. Zahvala gre vsem prostovoljcem, humanitarnim organizacijam, gasilcem ter Civilni zaščiti Občine Mežica, saj ste opravili veliko in neprecenljivo delo. S tem smo dokazali, da ko je najbolj potrebno, znamo Mežičani stopiti skupaj in vsak po svoji moči prispevati svoj delež k skupnemu uspehu.

Na občinski upravi, kljub izrednim razmeram, tudi v teh mesecih delo ni zastalo. V izvajanju so že številni projekti, ki smo si jih zastavili v letošnjem proračunu in o katerih vas sproti obveščamo v našem glasilu.

Spoštovani, naj svoje uvodne besede sklenem s prijazno čestitko ob prihajajočem prazniku, Dnevu državnosti Republike Slovenije ter željo, da v letošnje poletje vstopimo čim bolj sproščeno, zdravi in polni optimizma.

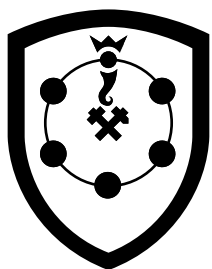
Dan državnosti v Sloveniji obeležujemo 25. junija, na dan, ko je pred 29. leti slovenska skupščina sprejela temeljno ustavno listino, ustavni zakon in deklaracijo o neodvisnosti Republike Slovenije, s čimer smo Slovenci prvič v zgodovini dosegli lastno državnost.

OB LETOŠNJEM DNEVU DRŽAVNOSTI VAM ISKRENO ČESTITAM IN VAM ŽELIM PRIJETNO PRAZNOVANJE.

Župan Občine Mežica
Dušan Krebel

Župan Občine Mežica
Dušan Krebel

Proračun Občine Mežica za leto 2020

Občinski svet Občine Mežica je na 9. redni seji 19. 2. 2019 sprejel proračun za leto 2020. Osnova za pripravo državnega in občinskih proračunov za leto 2020 je jesenska napoved gospodarskih gibanj Urada Republike Slovenije za makroekonomske raziskave in razvoj za leto 2020. Podatki iz te napovedi so bili podlaga tudi za pripravo proračuna občine Mežica za leto 2020. Ob pripravi proračuna smo upoštevali tudi usmeritev o omejevanju stroškov tekoče porabe ob hkratnem uresničevanju nalog, ki jih občini nalaga zakonodaja ter upoštevanju pogodbeno prevzetih obveznosti.

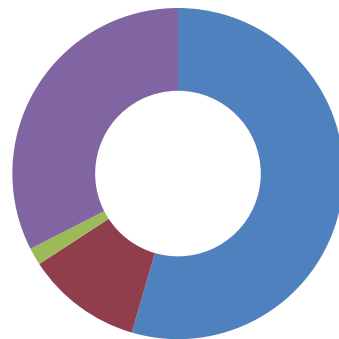
Glavni finančni vir proračuna predstavlja povprečnina. Povprečnina predstavlja na prebivalca v državi ugotovljen primeren obseg sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog. Določena je na podlagi Dogovora o višini povprečnina za leto 2020 in sicer v višini 589,11 €, za leto 2021 pa je predvidena povprečnina 588,30 €.

Pri izračunu primerne porabe so upoštevani novelirani podatki o številu prebivalstva, starostni strukturi prebivalstva, površini občin ter dolžini lokalnih cest in javnih poti. Občina Mežica bo v leto 2020 iz tega naslova prejela 2.002.169,00 €.

Poleg povprečnina so prihodki občine še drugi davčni prihodki, kot so davki na premoženje in davki na blago in storitve. Velik delež prihodkov predstavljajo še transferni prihodki, to so prihodki iz državnega proračuna (evropska in državna sredstva namenjena za sofinanciranje investicij). Med nedavčne prihodke se štejejo prihodki od premoženja (zlasti najemnine) in prihodki od udeležbe na dobičku in dividend. Kapitalski prihodki so pa prihodki od stvarnega premoženja (prodaja zemljišč).

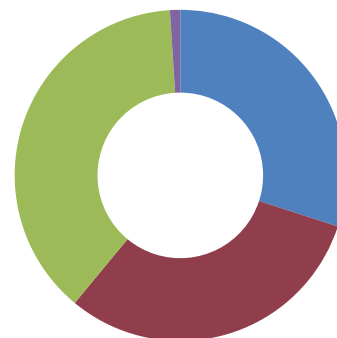
Skupaj načrtovanih vseh prihodkov je 4.117.923 €.

Vrsta prihodkov	Prihodki tekočega leta	Sestava prihodkov
Davčni prihodki	2.243.243 €	54,5 %
Nedavčni prihodki	465.272 €	11,3 %
Kapitalski prihodki	70.000 €	1,7 %
Transferni prihodki	1.339.407 €	32,5 %
SKUPAJ	4.117.923 €	100,0 %

V proračunu je za leto 2020 načrtovanih 4.180.479 € odhodkov.

Vrsta odhodkov	Odhodki tekočega leta	Sestava odhodkov
Tekoči odhodki	1.250.741 €	30 %
Tekoči transferi	1.292.892 €	31 %
Investicijski odhodki	1.574.893 €	38 %
Investicijski transferi	61.953 €	1 %
SKUPAJ	4.180.479 €	100 %

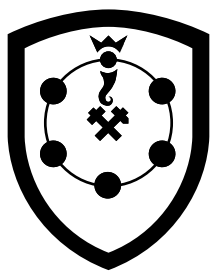

S svojimi ukrepi občina spodbuja gospodarski razvoj občine, pospešuje razvoj športa in rekreacije, skrbi za požarno varnost in organizira reševalno pomoč, skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, varstvo pred hrupom ter za urejeno zbiranje odpadkov.

Največ sredstev namenjamo področju izobraževanja, predšolske in osnovnošolske vzgoje in področju kulture, športa in nevladnih organizacij. V okviru področja večino sredstev namenjamo za izvajane programa športa, upravljanje in tekoče vzdrževanje športnih objektov, za izvajanje programa za mladino, za izvajanje programov kulturnih društev po pravilniku in sofinanciranje zvez, za sofinanciranje društev in zvez v kmetijstvu. Področju varovanja okolja in naravne dediščine namenjamo sredstva v višini 547.575 €. Področje gospodarstva razpolaga s sredstvi v višini 506.142 €. Področju prometa, prometne infrastrukture so predvidena sredstva v višini 418.995 €. Področju lokalne samouprave namenjamo sredstva v višini 418.995 €. Za prostorsko planiranje in stanovanjsko komunalno dejavnost namenjamo sredstva v višini 247.685 €. V socialno varstvo namenjamo sredstva v višini 239.693 €. Za intervencijske programe in obveznosti so predvidena sredstva v višini 162.242.535 €. Za servisiranje javnega dolga predvidevamo sredstva v višini 150.197 €. Manj kot 2% celotnega proračuna pa namenjamo za politični sistem, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, za obrambo in ukrepe ob izrednih dogodkih za zdravstveno varstvo, trg dela in delovne pogoje.

Odhodki po področju proračunske porabe v Občini Mežica

Pridobivanje in distribucija energetskih surovin	200 €
Notranje zadeve in varnost	1.300 €
Trg dela in delovni pogoji	5.100 €
Zunanja politika in mednarodna pomoč	5.563 €
Zdravstveno varstvo	22.354 €
Skupne administrativne službe in splošne javne službe	24.715 €
Ekonomska in fiskalna administracija	26.900 €
Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	63.736 €
Politični sistem	77.771 €
Obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih	78.828 €
Servisiranje javnega dolga	150.197 €
Intervencijski programi in obveznosti	162.915 €
Socialno varstvo	239.693 €
Prostorsko planiranje in stanovanjsko komunalna dejavnost	247.685 €
Lokalna samouprava	407.690 €
Promet, prometna infrastruktura in komunikacije	418.995 €
Gospodarstvo	506.142 €
Varovanje okolja in naravne dediščine	547.575 €
Kultura, šport in nevladne organizacije	659.979 €
Izobraževanje	667.337 €

Načrtovane investicije v letu 2020

Ob letošnjem rekordnem proračunu se velik del proračunskih sredstev namenja vlaganju v občinsko infrastrukturo. Kljub razglašeni epidemiji in sprejetim ukrepom za zajezitev širjenja novega koronavirusa smo izvedli že vsa javna naročila za izbiro izvajalcev del in le-te tudi uvedli v delo, tako da so že odprta vsa gradbišča. Skupni imenovalec vsem letošnjim investicijam so za njihovo sofinanciranje pridobljena nepovratna sredstva iz evropskih kohezijskih skladov in iz državnega proračuna.

KOMUNALNA UREDITEV POSLOVNE CONE GLANČNIK (fotografija 1)

Največja letošnja investicija je izgradnja gospodarske javne infrastrukture na območju poslovne cone Območja Glančnik. V sklopu projekta se bo uredila dovozna občinska cesta proti turističnemu rudniku in muzeju (Podzemlje Pece). V cestnem telesu se bo uredilo odvodnjavanje fekalne in meteorne kanalizacije, cesta bo asfaltirana in opremljena s pločnikom in javno razsvetljavo. Priključek dovozne ceste na regionalno cesto pri Gasilskem domu bo pripravljen z zavijalnimi radiji, ki bodo omogočili umestitev krožišča, ki je načrtovano ob rekonstrukciji regionalne ceste skozi Mežico. Na severovzhodnem delu cone se je zgradila fekalna in meteorna kanalizacije, ki bo omogočala odvod odpadnih – fekalnih ter meteornih vod s celotnega območja industrializirane poslovne cone v javni kanalizacijski sistem in čistilno napravo. Z izvedenim projektom se bo na območju Glančnika omogočil nadaljnji razvoj podjetij z možnostjo širjenja proizvodnje in zaposlovanja dodatnih delavcev. Investicija pa predstavlja tudi velik prispevek k izboljšanju infrastrukture za opravljanje dejavnosti turizma, saj bo dovozna cesta proti turističnemu rudniku in muzeju omogočila nadaljnji razvoj in širitev turistične ponudbe. Vrednost celotnega projekta znaša 478.000 €. 403.000 € predstavljajo nepovratna sredstva evropskega kohezijskega sklada in državnega proračuna, 75.000 € pa je prispevek Občine Mežica. Projekt bo zaključen in predan v uporabo do konca letošnjega poletja.

1
cesta
na Glančnik

2
športni park
Mežica

3
cesta mimo
kmetije p.d. Kočan

ŠPORTNI PARK MEŽICA (fotografija 2)

V letošnjem letu zaključujemo več let trajajočo obnovo športnega parka. Na že pripravljeno asfaltno podlago atletske steze bomo namestili še tartansko prevleko in uredili tribune za gledalce. Dela bodo zaključena do jeseni. Vrednost tartanske prevleke znaša 140.000 € in bo financirana s sredstvi Ministrstva za okolje in prostor v sklopu letnega programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020. Vrednost dograditve tribun z namestitvijo sedežev pa znaša 40.000 €. Z zaključkom obnove bo omogočeno kvalitetno izvajanje športne vzgoje naših osnovnošolcev, treningi športnikov in rekreativna vadba vseh občanov.

CESTNA INFRASTRUKTURA (fotografije 3-7)

V sklopu letnega programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020 bomo preplastili tudi dva odseka lokalnih cest, in sicer preplastitev odseka ceste na ribnik ob zaselku stanovanjskih hiš in preplastitev odseka ceste mimo kmetije Šumah, p.d. Kočan. Skupna vrednost obeh odsekov znaša 50.000 eur.

Začenjamo z obnovo Leške ceste in Prežihove ulice, prvi sklop predstavlja odsek trase na Leški cesti v dolžini 60 metrov od Roblekovega mostu mimo blokov. Obnova vključuje obnovo cestišča, ureditev odvodnjavanja, ureditev pločnika in parkirnih površin ob cesti. Vrednost del prvega sklopa znaša 50.000 €. Nepovratna sredstva so pridobljena na podlagi 21. člena Zakona o financiranju občin s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. V naslednjem letu se nadaljuje z obnovo drugega sklopa. Vrednost celotne investicije, ki predstavlja obnovo ceste do križišča proti Zdravstveni postaji Mežica z umeščenim pločnikom, javnimi parkirišči in javno razsvetlavo bo znašala 250.000 €.

Občina Mežica bo iz pridobljenih nepovratnih sredstev v znesku 83.000 € Ministrstva za okolje in prostor iz Programa odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi posledic neurja z močnim vetrom in poplavami med 29. in 30. oktobrom 2018 izvedla sanacijska dela na cesti JP 757641 Breg - Fridrih. Odsek makadamske ceste se bo v celoti preplastil z asfaltom, ustrezno bo urejeno odvodnjavanje s cestišča. Zaradi dotrajanosti bo obstoječi podporni zid odstranjen in nadomeščen z novim. Ob delu ceste, kjer obstaja nevarnost zdrsa vozil po brežini, bo postavljena odbojna ograja, sanirane bodo tudi brežine pod cesto. Odsek ceste uporabljajo tudi turistični kolesarji, ki pridejo iz podzemlja Pece skozi rov Fridrich. Z izvedeno investicijo bomo bistveno izboljšali dostopnost cestne povezave prebivalcem zaselka na Fridrichu kot tudi prispevali k boljši infrastrukturi za turistično kolesarjenje. Iz istega državnega vira smo pridobili tudi nepovratna sredstva za

4
cesta
na ribnik

5
Leška
cesta

6
cesta
na Fridrih

7
cesta zaselek
Spodnji breg

ureditev ceste JP 757061 Breg. Na cesti Spodnji Breg se bo cesta preplastila z asfaltom, ustrezno bo urejeno odvodnjavanje s cestišča, obnovljen bo tudi poškodovan vodovod. Hkrati se bodo na obočju investicije položili elektro in telekomunikacijski vodi. Z ureditvijo asfaltirane površine se bo bistveno dvignila kakovost življenja prebivalcev v tem zaselku. Investiciji se bosta zaključili v mesecu avgustu.

Poleg navedenih investicij se bo izvedlo še več manjših obnov gospodarske javne infrastrukture.

Blaž Šaloven,
direktor občinske uprave

V Mežico prispela donacija zaščitnih mask iz prijateljskega mesta Xuzhou s Kitajske

»Prijatelja spoznaš v nesreči« je rek, ki v dneh, ko se ves svet ukvarja z novim koronavirusom, še kako drži. Ob vsesplošnem pomanjkanju zaščitne opreme je župan Občine Mežica Dušan Krebel v mesecu marcu županu partnerskega kitajskega mesta Xuzhou poslal prošnjo za donacijo zaščitne opreme. Še v istem dnevu je občina dobila odgovor, da je zaščitna oprema

za Mežico pripravljena. Pri logistiki za dostavo zaščitne opreme je občini na pomoč priskočilo mežiško podjetje Cablex-M d.o.o., ki ima svoje podjetje v mestu Xuzhou. Sredi aprila pa je v Mežico dospel donacija 5.000 zaščitnih mask, ki smo jih predali civilni zaščiti Občine Mežica. Prijateljskemu kitajskemu mestu smo poslali vljudnostno zahvalo.

Delovanje Občinskega štaba civilne zaščite Občine Mežica V ČASU ŠIRJENJA EPIDEMIJE KORONAVIRUSA COVID-19

Aktivnosti Občinskega štaba civilne zaščite Mežica (v nadaljevanju: OŠCZ), ki so obsegale zagotavljanje varnosti in organizacijo vseh potrebnih aktivnosti, preverjanje načrtov delovanja sil za Zaščito, reševanje in pomoč), so se začele izvajati še pred razglasitvijo epidemije koronavirusa COVID-19 (12.3.2020 od 16 ure dalje). Izvajali so jih: Igor Pšeničnik, poveljnik OŠCZ Mežica, Nenad Donau, univ.dipl.var.,spec., zunanji strokovni sodelavec za ZIR Občine Mežica, član OŠCZ Mežica, Klavdijo Čapelnik, poveljnik PGD Mežica, član štaba OŠCZ Mežica ter pripadnik CZ Mežica Milivoj Mauko. V tem času je OŠCZ zagotovil del potrebne zaščitne opreme, sredstvo za razkuževanje Ekocid, rokavice za potrebe PGD Mežica, saj so lahko v primeru intervencije gasilcev na terenu prisotni tudi okuženi s koronavirusom, ki lahko okužijo gasilce. PGD Mežica je zagotavljalo zaščitno opremo tudi po svojih »kanalih«. Pripravljen je bil protokol dostopa v prostore PGD Mežica in ravnanja operativnih gasilcev PGD Mežica

v primeru intervencij.

Aktivacija državnega načrta Zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh

Dne 13.3.2020 je bil aktiviran državni načrt Zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh – verzija 1.0, št. 84200-1/2016/5, z dne 11.2.2016. Izveden je bil delni sklic OŠCZ, ki je začel z izvajanjem operativnih nalog, določenih z načrti Zaščite reševanja in pomoči (ZRP) v Občini Mežica.

Izvajale se naloge na področjih: zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem, osebna in vzajemna zaščita. Gre za zagotavljanje nujne zdravstvene oskrbe ljudi in živali; nastanitev in oskrbo zbolelih in ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami; zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture;

pravilno ravnanje z odpadki in odplakami, pravilno ravnanje s posmrtnimi ostanki.

Pomoč ranljivim skupinam in aktivnosti na humanitarnem področju

Za pomoč starejšim, invalidnim in bolnim, ki si sami ne morejo organizirati nakupa nujnih življenjskih potrebščin in zdravil, oziroma se s temi ne morejo oskrbeti sami in nimajo svojcev ali drugih, ki bi jih med epidemijo lahko oskrbeli; za pomoč osebam, ki nujno potrebujejo tovrstno pomoč zaradi izolacije zaradi bolezni, samoizolacije zaradi kroničnih bolezni, samoizolacije, ker spadajo v rizično skupino starejših, je bila na področju Občine Mežica organizirana enotna telefonska številka, namenjena sprejemanju klicev za najnujnejšo dostavo hrane, zdravil in higienskih pripomočkov. Za organizacijo prevozov oseb, ki potrebujejo prevoz do zdravnika, je bila vzpostavljena telefonska številka, kontaktna oseba je bila Darja Maurič. Na spletni strani Občine Mežica sta bili objavljeni

kontaktni številki OŠCZ, na kateri so lahko občani, ki so potrebovali pomoč, poklicali 24/7. Objavljen je bil tudi elektronski naslov.

Operativne aktivnosti na humanitarnem področju so izvajali: OORK Mežica; Franja Peter, Janja Gosnik; izvajalka pomoči na domu Mateja Forštner; župnijska Karitas Mežica: Andreja Atelšek.

OORK Mežica je dne 26.3.2020 prejela donirano hrano s strani OŠ Mežica, katero je razdelila ranljivim skupinam prebivalstva. Dne 6.4. je OORK Mežica prejela donacijo živil s strani ČŠOD OE Peca. Dne 31.3. in 17.4.2020 je razdeljevala pakete humanitarne pomoči prebivalcem Mežice. Razdeljenih je bilo 56 paketov.

Za potrebe nakupa živil je bil odprt poseben žiro račun, na katerem je bilo zbranih 1020 €. Posamezni donatorji so prispevali živila oziroma pakete z dobrotami slovenskih kmetij.

Župnijska Karitas Mežica je dne 7. 4. in 8.4.2020 na svojem razdelilnem mestu razdeljevala pakete humanitarne pomoči. Razdeljenih je bilo 145 paketov.

Sistem zaščite in reševanja v Občini Mežica je bil pripravljen

Sistem zaščite, reševanja, pomoči se je v Občini Mežica začel vzpostavljati leta 2012. Sistem se od tedaj stalno nadgrajuje in dopolnjuje. Obremenitev posameznih struktur je smiselna le v potrebnem obsegu. Uporabljeno je bilo načelo postopnosti. Izveden je bil delni sklic OŠCZ. Glede na dinamiko in obseg širjenja epidemije koronavirusa COVID-19, 24-urnih dežurstev OŠCZ nismo vzpostavili. Delovali smo glede na potrebe na terenu. Vodenje se je vršilo po linijsko-štabni organizacijski strukturi. Člani OŠCZ, pripadniki, poverjeniki in prostovoljci so bili uporabljeni postopno. Bili smo pripravljeni tudi za primer,

če bi bilo potrebno povečati intenzivnost delovanja ali obseg delovanja. Gasilci PGD Mežica so bili na operativnem nivoju v pripravljenosti za delovanje v svoji osnovni dejavnosti, v gasilstvu. V skladu s smernicami poveljstva Gasilske Zveze Slovenije in glede na vrsto aktivnosti, ki smo jih izvajali, jih v operativno delovanje nismo angažirali. Za zaščitna sredstva gasilcev je bilo sorazmerno dobro poskrbljeno (200 kom. zaščitnih mask za enkratno uporabo, razkužilo Ekocid, zaščitni kombinezoni Tyvek® DuPont). OŠCZ je že v prvih dneh po razglasitvi epidemije začel z zbiranjem zaščitne opreme. Zanašali smo se predvsem na lastno iznajdljivost in nismo čakali na dobave iz blagovnih rezerv. Trudili smo se pridobiti čim več zaščitne opreme, bili smo proaktivni, delovali smo samozaščitno. Poveljniki OŠCZ sosednjih občin (Črna na Koroškem, Prevalje, Ravne na Koroškem) smo dobro sodelovali, izmenjevali izkušnje in dobre prakse.

Prostovoljke so šivale zaščitne maske

Šivilje prostovoljke so začele šivati pralne zaščitne maske za večkratno uporabo.

Skupino 11 prostovoljk – krojenje blaga so sestavljale: Tanja Bivšek, Polonca Bivšek, Nada Bivšek, Mateja Korasa, Danica Novotnik, Anita Oderlap, Nevenka Sedovšek, Mateja Zorman, Viktorija Kolar Avberšek, Bernarda Vačun, Tanja Kralj.

Skupino 19 prostovoljk – šivilje so sestavljale: Mateja Smrtnik, Klavdija Hribernik, Anica Hribernik, Suzana Kumer, Urška Podovšovnik, Monika Šumah, Marjeta Repotočnik, Jožica Petrič, Anka Kavtičnik, Tina Skuk, Gordana Potočnik, Nataša Ivar-

tnik, Jasna Jezernik, Nataša Naglič Pušnik, Darja Mislovič, Anica Pušnik, Suzana Brlek, Štefka Miklavc, Anica Perklič.

Za usklajevanje dela, dobavo repromateriala za izdelavo pralnih zaščitnih mask ter prevoz mask na zbirno mesto je bil zadolžen Davorin Mori, član OŠCZ Mežica.

OŠCZ Mežica je objavil javni poziv za zbiranje blaga za izdelavo pralnih zaščitnih mask. Občani Mežice so se pozivu prijazno odzvali in z njihovo pomočjo, smo zbrali dovolj blaga za izdelavo pralnih zaščitnih mask.

Skupino 23-ih raznašalcev pralnih zaščitnih mask – prostovoljci CZ Mežica so sestavljali: Darko Plevnik, Irma Makuc, Tomaž Kunc,

Jože Petak, Simon Arl, Primož Doler, Robi Polovšak, Boris Blagotinšek, Jože Lešnik, Milivoj Mauko, Špela Žuran, Aleksander Stanta, Dejan Krebl, Roman Abraham, Anton Pesjak, Franc Dorič, Borut Bruder, David Grum, Bojan Iršič, Boštjan Ipavic, Darja Gerdej, Aleksander Jamnik, Alojz Peršak (p.d. Pušnik).

Pomoč pri pakiranju zaščitnih pralnih mask so nudile delavke občinske uprave Občine Mežica.

Ostanimo zdravi!
Skupaj smo močnejši!

Igor Pšeničnik,
poveljnik OŠC Z Mežica

Nenad Donau, univ.dipl.
var.,spec. MSyl, član OŠCZ

OČISTIMO MEŽICO

Zaradi epidemije ter izdanih ukrepov pri omejevanju širjenja virusa COVID-19 letos tradicionalne čistilne akcije ni bilo. Čistilna akcija je potekala pod sloganom »Pojdimo sami v naravo in poberimo smeti«.

Kljub temu, da novi koronavirus resno grozi človeški rasi, ima iz okoljskega vidika pozitivne učinke. Strah pred boleznijo je po celem svetu močno vplival na gospodarstvo in zaustavil velik del

industrije, ki s svojimi izpusti močno vpliva na kakovost zraka. Tudi odsotnost množičnega prometa, ki je med epidemijo zamrl tako na cestah kot v zraku, je bila opazna. Zrak, ki smo ga v teh dneh

dihali je bil torej precej bolj čist kot v zadnjih letih.

Okolju smo pomagali tudi mi! Skrb za okolje mora postati ena najpomembnejših nalog vsakega od nas. Ker

nam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo, smo pozvali vse občane Občine Mežice naj, ko gredo sami oziroma v krogu svojih bližnjih na sprehod, s sabo vzamejo tudi

vrečko za smeti ter poberejo odpadke. Organizirali smo se in pobrali smeti. Nekaj društev iz občine in ostalih prostovoljcev se je naši akciji odzvalo. Iskrena hvala!

Ostanite zdravi, okoljsko oza-veščeni, aktivni ter ohranite pozitivno mišljenje še naprej.

Komunala Mežica
Vesna Trdina

USPOSABLJANJE ZA OPRAVLJANJE NALOG ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

z uporabo zrakoplovov – modul A

Usposabljanja za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči z uporabo zrakoplovov – modul A, v letalski bazi 15. helikopterskega bataljona Slovenske vojske, na letališču Jožeta Pučnika na Brniku, sta se udeležila člana Občinskega štaba civilne zaščite Mežica Samo Podhostnik, mag. zdr.nege, in Nenad Donau, univ.dipl. var.,spec..

Usposabljanje je obsegalo teoretični del: zaščita, reševanje in pomoč ter iskanje s helikopterji ob naravnih in drugih nesrečah; lastnosti, delovanje in oprema helikopterja, nevarnosti pri delu s helikopterjem, postopki v sili med poletom in reševalnim delom helikopterja, vreme, vremenske razmere in možnosti letenja helikopterja; priprava helikopterja in opreme za varno delo, osebna in skupinska tehnična oprema ter njena uporaba za varno delo s helikopterjem,

komunikacija in pristajalna mesta; vstopanje v lebdeč helikopter, razporeditev in zavarovanje v njem ter izstopanje iz njega, pristajalna mesta. Teoretičnemu delu usposabljanja je sledil pisni preizkus znanja, katerega je bilo potrebno uspešno opraviti, da sva lahko pristopila k praktičnemu delu usposabljanja in preizkusu znanja. Praktični preizkus znanja sva opravljala na helikopterju Agusta Bell AB 412. Usposabljanje sva uspešno zaključila in pridobila licenco, ki velja tri leta in jo je potrebno obnavljati.

Nenad Donau,
univ.dipl.var.,spec.

Vabilo k soustvarjanju

MojaObčina.si. Kjer poročate tudi vi.

Dopustovanje 2020: Razširite glas o vašem kraju

Vsak kraj ima svojo edinstveno zgodbo, vendar smo ljudje tisti, ki jih pišemo. Vsak občan je soustvarjalec lokalnega utripa, zato vabljeni, da začnete tudi vi poročati o aktualnem dogajanju vaše občine na spletnem medijskem portalu **MojaObčina.si Mežica** (www.mojaobcina.si/mezica). Objavljanje na portalu je omogočeno posameznikom ter društvom in ostalim neprofitnim organizacijam in je zanje tudi brezplačno! Več kot je avtorjev, večja je pokritost tematik v vaši občini, kar daje veliko prednost, saj se na ta način obvešča tudi o tistem dogajanju, ki bi sicer lahko ostalo prezrto, a daje

vaši občini poseben čar! V današnjih posebnih razmerah, ko nam je potovanje omejeno, turizem pa ohromel, res kaže, da bomo poletje 2020 preživeli znotraj meja naše male domovine. Ta kljub svoji majhnosti potnikom ogromno ponuja, zato letos s pomočjo portala MojaObčina.si Mežica spodbujamo lokalni turizem v Sloveniji. Pri tem se še kako zavedamo, da je beseda domačina zlata vredna. Odlične ideje za pohajkovanja in najbolj ažurne informacije iz vaših koncev lahko podate prav vi, saj sami najbolje poznate svoj kraj in veste, po čem izstopa. Predlagajte ljudem, kam vse

se lahko odpravijo na izlet z družino ali v dvoje, v katerih aktivnostih naj se preizkusijo, katero izletniško točko naj obišejo ali pa poročajte o svojem obisku zanimive lokalne znamenitosti. Kreativnost je več kot dobrodošla, saj lahko pripravite tudi zanimive intervjuje, (foto)reportaže, pesnitve, video in avdio posnetke in podobno! Poleg novice je možno objaviti dogodek, če ga organizirate, pri tem pa ni važno, ali se odvija na fizični lokaciji ali na spletu. Registrirajte se na portalu **MojaObčina.si Mežica** ter razširite zgodbe iz vaše občine in prispevajte k lokalnemu turizmu!

ZAHVALA

»Hvaležnost je najbolj ustvarjalna sila v veselju!«

Neal Donald Welsh

Člani Turističnega društva Mežica se za podporo, pomoč pri pripravah in izvedbi že 65. pustnega karnevala, ki je potekal 22.2.2020, iskreno zahvaljujemo vsem sponzorjem in donatorjem. To so: Cablex-M, d.o.o., Steling (Peter Plaznik, s.p.), Lekarna Dren, d.o.o. (Nežka Petek), Gostilna Krebs (Nataša Pratkanar, s.p.), Gradbeništvo Stane, d.o.o., Koroška Lekarna, Ferolin, d.o.o., Frizerstvo Nataša P. (Nataša Plaz, s.p.), Okrepčevalnica Meža (Sejdi Jusufi, s.p.), Turistična kmetija Kajžar (Ljudmila Gerdej, s.p.), TAB, d.d., Mercator Market Mežica, TUŠ Market Mežica, Mesarija Lečnik Mežica, Pekarna Rednak, d.o.o., Restavracija Polena (Krstina Novak, s.p.), ReO SKEI Koroške, Turistična kmetija REHT, Boris Repnik s.p., Orlač Darko s.p., Karavanke UNESCO Globalni Geopark, Trgovina Moderna 5 (Marija Rezar, s.p.), Podjetje KAL, d.o.o., ISOMAT, d.o.o., Evroembalaža, d.o.o., Obsa, d.o.o., Izletniška kmetija Vojak-Jakopič, Trgovina z darili Viktorija (Viktorija Kolar, s.p.), Frizerstvo Tasič Mežica (Marjeta Tasič, s.p.), Marko Stanimirovič, družina Lipovnik ...

Posebej se zahvaljujemo tudi: Občini Mežica in županu g. Dušanu Kreblu, vsem zaposlenim na Komunalni Mežica, Osnovni šoli Mežica in Vrtcu Mežica, Hiši otrok Mali Koraki, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Mežica, KD Pihalni orkester Rudnika Mežica, pobratenemu društvu iz Dornave Ted Lükari, KUD Peca, IKDM Perkmandelci ...

Iskrena hvala tudi Evi Zapečnik, Vlasti Iglar, Hedviki in Viliju Blatniku, Nataliji Petrič, Slavku Podričniku, Barbari Jelen, Mateju Podričniku, Giti Praprotnik, Mirku Tomcu, Nikiju Škrubetu, Milanu Rakuši, Petru Štirnu, g. Gerdeju, Rudiju Komarju, Dragu in Bernardi Krevh.

Za prekrasne fotografije se zahvaljujemo Miranu Žlebniku, za prijazno pogostitev pa vsem prebivalcem Senčne vasi, ki nam vsako leto pripravijo nepozaben sprejem.

In nenazadnje – najlepša hvala vsem maskam in obiskovalcem, ki ste s svojo prisotnostjo popestrili 65. pustni karneval!

Najlepša hvala in SREČNO do 66. pustnega karnevala 23.2.2021.

Darja Komar, TD Mežica

Fotografije: Miran Žlebnik

Aktivnosti Geoparka Karavanke v okviru mednarodnega projekta RURITAGE

Karavanke/Karawanken UNESCO Globalni Geopark je vse od junija 2018 partner v mednarodnem 4-letnem projektu Obzorje 2020 z akronimom RURITAGE. V projektu sodeluje 38 partnerjev iz 18 različnih držav. V ospredju je bogata kulturna in naravna dediščina podeželskih območij, ki jo lahko uporabimo za trajnostni razvoj le-teh. V projektu je bilo določenih 6 različnih področij, med njimi romanje, lokalna hrana, umetnost in festivali ter pokrajina, ki predstavljajo potencial za razvoj podeželskih območij. Glavni cilj projekta je torej krepitev trajnostnega razvoja podeželskih območij s pomočjo njihove edinstvene kulturne in naravne dediščine. Projekt RURITAGE je prejel sredstva iz programa Evropske unije za raziskave in inovacije Obzorje 2020 in se bo zaključil 31.5.2022. V okviru projekta bo Geopark Karavanke v prihodnjih dveh letih izvedel 5 različnih aktivnosti, in sicer:

Oblikovanje novih turističnih in čezmejnih paketov z različnimi kulturnimi doživetji

Namen aktivnosti je ustvariti dodano vrednost trenutni turistični ponudbi Geoparka

Dostop do votline sv. Rozalije v občini Globasnica/Globasnitz je zaenkrat se onemogočen (Foto: arhiv Geoparka Karavanke).

V turistične pakete bo med drugim vključeno tudi splavarjenje po reki Dravi v občini Lavamünd/Labot (Foto: Tourismusverein Lavamünd)

Karavanke. V okviru omenjene aktivnosti se bo v obliki informiranja in „organiziranega turizma“ spodbujal in

promoviral razvoj trajnostnega turizma. Na obeh straneh meje se bodo povezale različne lokalne posebnosti

in oblikovali različni turistični paketi, ki bodo sestavljeni iz lokalne hrane, čezmejne zgodovine/kulture in aktivnosti v naravi (npr. splavarjenje ...). Prebivalci in obiskovalci našega območja bodo tako dobili priložnost izkusiti večplastnost kulturne in naravne dediščine ter čezmejni značaj.

Digitalizacija Geoparka Karavanke

V okviru te aktivnosti bo ustvarjena mobilna aplikacija, ki bo poleg romarske poti Sv. Heme predstavljala celoten Geopark Karavanke, nastanitvene možnosti in restavracije na območju geoparka, njegove turistične znamenitosti, ter poleg tega obveščala uporabnike tudi o vseh aktualnih dogodkih. Z zbiranjem dogodkov v čezmejni regiji bo tako za turiste kot lokalno prebivalstvo izboljšana dostopnost čezmejnega Geoparka Karavanke ter s tem povečan tudi dostop do njegovih lokalnih izdelkov in znamenitosti.

Zaščita in obnova Rozalijine votline na Gori sv. Heme

Najpomembnejša romarska točka v Geoparku Karavanke je Gora sv. Heme v dvojezični občini Globasnitz/Globasnica. V neposredni bližini cerkve posvečene sv. Hemi se nahaja votlina s kapelico sv. Rozalije. Sv. Rozalija je zavetnica proti kugi in leta 1680, ko je kuga nevarno grozila tudi Podjuni, so se

župnije v okolice zaobljubile, da bodo sezidale kapelico v njeno čast, v kolikor jih obvaruje pred kugo. In res – kot po čudežu je kuga vse župnije v okolišu zaobšla. Današnja lesena kapelica je bila pravzaprav zgrajena po požaru leta 1926.

partnerji“. Podeljen naziv bo zagotavljal, da ti partnerji proizvajajo tradicionalne in trajnostne izdelke, hkrati pa povezal lokalne kmete in druge proizvajalce lokalne hrane, oziroma okrepi njihovo sodelovanje v okviru geoparka.

V okviru te aktivnosti bo za obiskovalce ponovno omogočen dostop do Rozalijine votline in po nekaterih prepričanjih izvira zdravilne mineralne vode, ki sta bila v zadnjih 5 letih zaradi nevarnosti skalnega podora zaprta. Geopark Karavanke bo tako za obnovo Rozalijine votline iz projekta RURITAGE prispeval 70.000 €.

Izbira „Geopark partnerjev“, ki bodo delili vizijo projekta RURITAGE, to je lokalna hrana kot del lokalne dediščine

V sklopu te aktivnosti bo Geopark Karavanke sodeloval s proizvajalci lokalne hrane - lokalnimi podjetji in kmetijami na območju geoparka ter delil načelo projekta RURITAGE, ki je »Lokalna hrana – del lokalne dediščine in sredstvo za trajnostno in ekonomsko rast podeželskega območja«. Izbrani partnerji bodo postali t. i. „Geopark

Krepitev lokalne identitete in občutka pripadnosti z doživljanjem lokalne dediščine

Cilj te aktivnosti je povečati dostopnost dediščine Geoparka Karavanke najprej za lokalno prebivalstvo, in nato še za obiskovalce/turiste. Aktivnost je usmerjena v krepitev zavedanja o pokrajini in bogati kulturni dediščini Karavanke/Karawanken UNESCO Globalnega Geoparka. Geopark Karavanke bo v okviru vodenih pohodov poskušal približati vednost o pokrajini, kulturni in naravni dediščini, da bi s tem povečal znanje tako med prebivalci, kot obiskovalci in s tem spodbudil še več ljudi k sodelovanju in uživanju v kulturnih in naravnih posebnosti območja.

Geopark Karavanke
dr. Darja Komar,
mag. Gerald Hartmann

Medgeneracijski center Mežica nadaljuje z zanimivim dogajanjem

Medgeneracijski center Mežica je uradno odprl svoja vrata septembra 2017, v poltretjem letu delovanja je postal pomemben del mežiškega družabnega življenja. S številnimi kulturnimi, izobraževalnimi in zabavnimi aktivnostmi, ki jih izvajajo tedensko, nekatere celo večkrat tedensko, privablja številne občane. Na mesec namreč center obišče skupno okoli 800 ljudi. Poleg rednih druženj, ki jih spremljajo igranje šaha, taroka, namiznega tenisa, v povezavi s Koroškim medgeneracijskim centrom organizirajo tudi razne miselne delavnice, izobraževalna srečanja, kot so zeliščarske delavnice in joga, tečaj nemškega jezika, kaligrafija in še bi lahko naštevali.

Dolgotrajna oskrba Koroškega medgeneracijskega centra
(Foto: Koroški medgeneracijski center)

Razstava likovnih del v Narodnem domu Mežica
(Foto: Jon Petek)

Zaradi epidemije koronavirusa so bili tudi v Medgeneracijskem centru Mežica primorani začasno zapreti svoja vrata, a v minulih tednih so se aktivnosti ponovno pričele. Seveda ob upoštevanju vseh priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje, je pojasnila koordinatorka **Anja Prelogar**. V prostorih je odslej obvezna varnostna razdalja med obiskovalci, ob-

vezna je tudi uporaba mask, pri vhodu pa so namestili sredstvo za razkuževanje rok.

Nadaljevanje projekta dolgotrajne oskrbe

Ob ukrepih nadaljujejo z izvajanjem projekta dolgotrajne oskrbe, v okviru projekta so pripravili številna predavanja. Glavni cilj projekta je s celostnim pristopom in z

obravnavo usmerjeno na posameznika, preizkusiti orodja, mehanizme in storitve na področju integrirane dolgotrajne oskrbe, in sicer v obliki osnovnih in podpornih dnevnih opravil, kot so denimo pomoč pri osnovnih dnevnih in gospodinjstkih opravilih ter nega telesa. V okviru projekta pozornost posvečajo tudi storitvam za ohranjanje samostojnosti. Sklop storitev

je oblikovan z namenom, da posameznikom pomaga ohranjati kakovostno bivanje v domačem okolju. Aktivnosti so namenjene tudi podpori neformalnim oskrbovalcem, ki so velikokrat zelo obremenjeni, tako fizično kot psihično, zato jih želijo v sklopu tečajev in skupin za samopomoč opolnomočiti za izvajanje storitev neformalne pomoči oziroma jim nuditi podporo, ki jo potrebujejo.

Stanislav Makuc predlagan za Naj prostovoljca 2019

Ena izmed zanimivosti mežiškega medgeneracijskega centra je tudi slikarski krožek, ki ga vodi akademski slikar Stanislav Makuc. Likovna

skupina deluje že dobra tri leta, lansko leto so člani skupine v Narodnem domu Mežica pripravili tudi zanimivo razstavo likovnih del. Ker Stanislav Makuc vodi krožek povsem prostovoljno, ga je Medgeneracijski center Mežica letos prijavil na natečaj Prostovoljec leta 2019, ki ga vsako leto organizira Mladinski svet Slovenije. Zaključna prireditev, kjer razglasijo prejemnike naslova najboljših prostovoljcev, je bila sicer načrtovana za mesec junij, a je epidemija koronavirusa dogodek premaknila za nekaj mesecev, prejemniki bodo znani predvidoma v jesenskih mesecih. »Krožek Stanislava Makuca je velika dodana vrednost našemu

medgeneracijskemu centru, udeleženci krožka pod njegovim mentorstvom ustvarjajo prave umetnine. Gospod Makuc res veliko pomaga, vso svoje likovno znanje in izkušnje pa nudi povsem prostovoljno.« je nad delom Makuca in članov likovne skupine navdušena Anja Prelogar.

Z obiskom so v centru sicer zadovoljni, veliko občanov se udeležuje različnih aktivnosti, a prostora za nove obiskovalce je še vedno dovolj, pravi Anja Prelogar. Zato so v prostore Medgeneracijskega centra Mežica vabljeni prav vsi, ki bi jih kakšna izmed aktivnosti utegnili zanimati.

Jon Petek

PRAVNI NASVET

Tudi plačevanje preživnine za otroke se enkrat konča

V skladu z veljavno zakonodajo (Družinski zakonik – DZ) je dolžnost staršev, da preživljajo svoje otroke. Pri določitvi višine obveznosti namenjene za preživljanje otrok se upošteva premoženjski status posameznega starša, potrebe otroka ter vse ostale okoliščine, katere so pomembne pri določitvi zneska, kateri naj bi bil primeren in zadosten za zadovoljevanje otrokovih potreb.

Zakonsko je določeno, da preživninska obveznost traja do otrokove polnoletnosti, v primeru rednega šolanja pa do dopolnjenega 26. leta starosti.

Pri tem pa je potrebno opozoriti na večkrat zlorabljen pravni standard rednega šolanja.

Redno šolanje je namreč pojem, ki ga je zapolnila sodna praksa in tako poudarila, da je pri izobraževanju pomembno redno izpolnjevanje študijskih obveznosti, ki pripelje do javno priznane izobrazbe. Tovrsten pravni standard se presoja v vsakem primeru posebej, saj namreč ni

mogoče enačiti nekoga, ki zaradi hude bolezni ne dokonča letnika, ali ga celo izdeluje več let, z nekom, ki več let izdeluje letnik in ima status le zaradi pravice do preživnine. V kolikor se tako presodi, da v konkretnem primeru ne gre več za redno šolanje, starš preživnine ni več dolžan plačevati.

O tem je v 198. členu Družinskega zakonika zapisano, da mora upravičenec do preživnine po 18. letu starosti centru za socialno delo v 30 dneh po pridobitvi statusa dijaka ali študenta predložiti potrdilo o vpisu ali ga obvestiti, kje se redno šola. Če upravičenec ne ravna v skladu s prejšnjim stavkom, center za socialno delo v tem letu ne uskladi preživnine.

Naslednji odstavek istega člena pa omogoča zavezancu za plačilo preživnine, da lahko pri centru za socialno delo po otrokovi polnoletnosti preveri, ali ima ta status dijaka ali študenta.

ČE UPRAVIČENEC NIMA STATUSA DIJAKA ALI ŠTUDENTA, ZAVEZANCU NI TREBA PLAČEVATI PREŽIVNINE NE GLEDE NA OBVESTILO O USKLADITVI PREŽIVNINE, IZDANO PRED IZGUBO STATUSA DIJAKA ALI ŠTUDENTA.

V zvezi s preverjanjem ali nekdo ima status ali ne, nemalokrat pride do težav. Centri

za socialno delo niso vedno obveščeni o tem ali se otrok šola ali ne. Zaradi slabih odnosov ali po možnosti, da komunikacije med staršema ali staršem, kateri plačuje preživnino, in otrokom sploh ni. V takšnih primerih si starš pogosto ne upa prositi za potrdilo o vpisu.

Velikokrat pa so ta potrdila tudi lažna, ali pa se otroci izgovorijo, da so plačljiva in jih ne morejo toliko dobiti itd..

V kolikor ste tako v dilemi, ali se vaš otrok še šola ali ne, je dobro najprej za pomoč prositi center za socialno delo. Glede na to, da so težave pri polnoletnih otrocih, šole podatkov o šolanju denimo 24-letnega otroka ne bodo dale staršu, brez da bi jim ta predložil kup potrdil.

V skrajnem primeru, da ste celo v izvršilnem postopku, ker preživnine niste plačevali, ali je ne plačujete redno, pa bo sodišče na vaš ugovor, da se otrok ne šola več redno, in predlog, da se pridobijo podatki od šole o opravljenih šolskih obveznostih, vsekakor raziskalo, ali je pravni standard rednega šolanja izpolnjen ali ne.

Ob vsakršnih dilemah je pomembno, da se o statusu otroka prepričate, saj se kaj lahko zgodi, da bi predvsem v primerih ko starši z otroci nimajo stikov, plačevali preživnino, medtem, ko se otrok zdavnaj ne šola več. Kot že navedeno, Center za socialno delo namreč po uradni dolžnosti ne preverja, ali se otroci šolajo ali ne. V kolikor jim le-ti ne predložijo potrdil o šolanju, se le preživnina vsakoletno ne uskladi, kot bi se sicer morala.

Starši pa so razbremenjeni dolžnosti preživljanja mladoletnega otroka ali polnoletnega otroka, ki se redno šola tudi v primeru, ko se le-ta poroči, ali ko zaživi v zunajzakonski skupnosti.

Janja Podričnik,
odvetnica

DEVETOŠOLCI

v šolskem letu 2019/2020

Letos zaključuje osnovno šolo prav posebna generacija.
V razredu je 12 učencev in od tega samo dve puncici.

Pred štirimi leti me je ravnatelj vprašal, če bi prevzela razredništvo v tem specialnem razredu za naslednja štiri leta. Poznala sem jih in odločitev ni bila pretežka. Mislila sem si: »Tih par pobov bomo pa ž' sprajli v red.« Čisto enostavno pa le ni bilo. Preživeli smo marsikaj. Doživeli veliko lepih trenutkov, kot tudi potočili kakšno solzo ali pa se drug na drugega jezili. Vmes smo kakšnega sošolca pridobili ali pa izgubili. Novih sošolk pa ni hotelo prinesiti v naš razred.

Kot sem jim že povedala, so zaslužni za nekaj mojih sivih las pa tudi za kar nekaj smejalnih gub.

Dragi devetošolci: **Tija Arl, Nastja Kos, Jure Dlopst,**

Sebastjan Jurač, Ožbej Lindenbaum, Muamer Ljubijankić, Jaka Naglič, Jan Polovšak, Aljaž Previšić, Tim Pustoslemšek, Matteo Todorović, Alen Vertačnik, to šolsko leto si bomo vsi za vedno zapomnili. Koronavirus nam je življenje obrnil na glavo. Vas pa čakajo še druge spremembe.

Nova šola, novi prijatelji, novi učitelji. Pogumno, marljivo in spoštljivo stopajte po teh novih poteh in zagotovo boste dosegli vse svoje cilje.

Verjamem v vas in ponosna sem, da sem lahko bila vaša razredničarka.

Špela Metelko

POUK NA DALJAVO

13. MARCA 2020 SO SE ZARADI IZREDNIH RAZMER V DRŽAVI VRATA ŠOLE ZAPRLA. V SKLADU Z OKROŽNICO MINISTRSTVA ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT SMO TUDI NA OŠ MEŽICA S PONEDELJKOM, 16. MARCEM, VZPOSTAVILI SISTEM POUKA NA DALJAVO.

Učenci prve triade so se v šolo vrnili 18. maja, teden dni kasneje so se jim pridružili devetošolci. 4. in 5. razredi so se v šolske klopi vrnili 1. junija, čez dva dni pa še učenci preostalih razredov. To pomeni, da je pouk na daljavo potekal več kot dva meseca.

Na začetku si nihče ni znal predstavljati, kako bo stvar funkcionirala v praksi, še manj pa, da bo takšna oblika izobraževanja trajala toliko časa.

Učitelji so tedensko pripravljali vsebine in navodila za delo, ki so bila objavljena na šolski spletni strani, poleg tega pa so dodatna gradiva pošiljali tudi preko elektronske

pošte. Kmalu pa so se aktivirali še načini komuniciranja v obliki videokonferenc.

Učenci so morali rešene naloge, po navodilih, pošiljati učiteljem, imeli so možnost postavljati vprašanja preko elektronske pošte, nekateri tudi preko telefona.

Kljub temu, da je sprva marsikateri učenec pričakoval nekakšne počitnice, pa se je kmalu izkazalo, da dela ni malo, če je želel normalno slediti pridobivanju in utrjevanju znanja. Tu so se še posebej izrazili pomen organizacije dela, motivacije, pomen telekomunikacij in seveda pomoč in usmerjanje staršev. Največ težav se je pokazalo

ravno pri učencih, katerih starši so bili odsotni, ali pa pri učencih, ki so tudi sicer slabo motivirani za šolsko delo.

Ob koncu tega obdobja ugotavljamo, da je večina naših učencev zelo dobro delala in sodelovala. Tudi stik z učitelji je bil v večji meri vzpostavljen. Posamezni učenci so se sicer nekoliko »potuhnili«, ceno tega pa plačujejo sedaj, ko morajo snov nadoknaditi za nazaj.

Sicer pa smo dobili zelo pozitivne povratne informacije staršev, ki so bili zadovoljni z jasno pripravljenimi navodili in vsebinami, dostopnostjo učiteljev za pomoč in morebitno dodatno razlago.

Učenci so se v šolske klopi vrnili zelo pozitivni. Ugotavljamo, da so uspešni tudi pri upoštevanju določenih navodil in pravil, ki še vedno veljajo. Pričakujemo in verjamemo, da bo izkušnja izobraževanja na domu prinesla dobre rezultate na področju samostojnosti, samoiniciativnosti ter dobri organiziranosti za delo.

Šolsko leto, ki se bo nedvomno zapisalo v zgodovino, se končuje. Sedaj je na vrsti čas za medvrstniško druženje, kar je učencem v tem času nedvomno manjkalo.

Barbara Prevorčič

Marsikomu so se ob novici, da za dva tedna zapiramo šolska vrata, zasvetile oči. Tako podarjenih počitnic ni bilo še nikoli. Zelo kmalu pa se je izkazalo, da to niso počitnice in da bo treba delati kljub temu, da ne bo zvonca, niti živžava, ki ga le-ta v vsakdanjem šolskem utripu umiri.

Drugačna šola

Situacija je bila za vse udeležene povsem nova in nenačrtovana. Nanjo ni bil pripravljen nihče, smo se ji pa vsi hitro prilagodili in začeli delati na nov način. O učenju na daljavo največ govorimo in ga ocenjujemo odrasli. Starši (predvsem mlajših osnovnošolcev) z vidika večje obremenjenosti, učitelji pa z vidika znanja, ki ga zdaj, ko smo spet v učilnicah, preverjamo in ugotavljamo, kako dobro je kljub drugačnemu podajanju snovi. V Šumcu pa smo dali besedo tudi glavnim akterjem zgodbe. Svoja razmišljanja o šolanju v času karantene so podali učenci 5. a razreda OŠ Mežica.

Za tiste bralce, ki ne poznate ZOOMa, naj povem, da je to aplikacija za spletne konference, s katero smo se učitelji povezali z učenci preko videokamere in tako poučevanje vsaj približali tistemu, ki smo ga sicer vajeni.

Jerneja Vertačnik

V T I S I

Ko sem se šolala na domu, mi je bilo všeč. Ko sem bila žejna, sem si lahko na hitro šla vzeti pijačo in ko nisem kaj znala, sem lahko vprašala mami, Ni mi bilo všeč, ker nisem imela telovadbe, ko je deževalo.

Maya Ashley Landles

Šolanje na domu mi je bilo zelo všeč, sem sem lahko za šolo delala ves dan, vse naredila in potem ostale dni nisem imela nalog. Najboljše mi je bilo, ko smo se s prijatelji dobili na video klicu, saj smo se zelo zabavali, hkrati pa delali za šolo. Pri šolanju doma mi je pa šlo najbolj na živce, ko sem imela za šolo vse narejeno in sem se veselila, da bom lahko šla malo ven, a sem ravno takrat imela ZOOM.

Žana Mataija

Všeč mi je bilo, ker sem imela pomoč staršev, pa da smo lahko pogledali kakšen film in to, da sem lahko hodila po stanovanju. Bilo mi je dolgčas, ker se nisem igrala s prijatelji in sorodniki.

Hana Flis

Ko so nam povedali, da se šola zaradi korona virusa zapira, sem se veselila, potem pa so se stvari malo spremenile, saj mi je bilo vsak teden bolj dolg čas. Zjutraj sem vstala ob devetih in pričela s poukom, moji odmori so trajali do 15 minut, pouk pa se je včasih zavlekel kar do popoldneva. Vedno bolj sem pogrešala prijatelje, razveselila so me srečanja na ZOOM-u. Novo snov je bilo težko obravnavati, ker ni bilo učiteljice, a vseeno si se lahko znašel. Všeč

mi je bilo, da sem med poukom lahko jedla in pila, bolje sem si lahko tudi razporedila čas.

Mila Prevorčič

Všeč mi je bilo, sploh naloge pri angleščini. Prvi dan mi ni bil všeč, vse je bilo novo – stol je bil drugačen, tudi miza, starša sta mi bila na nek način sošolca in učitelja. Potem pa mi je postalo vedno bolj všeč, prvi ZOOM klic sem komaj dočkala. Pri angleščini pa smo malo ponagajali učiteljici in ji risali na ekran. Potem pa je 1, 2, 3 minilo in spet smo bili v šoli.

Izza Kovač

Bilo mi je lepo, ker sem bil doma s starši. Zelo rad sem tudi opravljal naloge. Ker sem bil doma, sem se zabaval z družino. Pri izobraževanju na domu mi je bilo čisto vse lepo.

Emrah Pilić

Najmanj mi je bilo všeč, ker se nismo smeli družiti. Najboljše pa je bilo, ko smo se videli na ZOOMu in smo se pogovarjali.

Anže Libnik

Zelo mi je bilo všeč, ker sem bila več s starši. Ni mi pa bilo všeč, da smo jemali več snovi, kot bi je v šoli. Lepo je bilo, da sem na ZOOMu videla svoje sošolce, ampak bolje je v šoli, ko jih vidim v živo. Teste in spraševanje bi raje opravljala po ZOOMu, da ne bi mogli plonkati.

Hana Belaj

Najraje sem imel, ko smo se videli na ZOOMu, ampak, ni bilo, lepo, če smo sem morali dobiti že ob 9h. Všeč mi je bilo tudi, da sem lahko poklical učiteljico, če nisem česa vedel.

Matija Pratnekar

V šoli mi je boljše, ker sem lahko s sošolci in z učiteljico. Bilo pa mi je všeč na ZOOMu, ker smo se videli, pogovarjali, delali, kot bi bili v šoli. Nove snovi smo imeli nekaj in to mi je bilo všeč, ampak v šoli, zraven vas (učiteljev op.a.) in sošolcev je pa najboljše.

Jakob Karpáč

Najboljše je bilo, da sem lahko poslušal glasbo, bil na telefonu in mi ni bilo treba narediti vsega naenkrat, lahko sem delal postopoma. Na ZOOMu smo se imeli ful fajn, smejali smo se, nekdo je risal učiteljici po ekranu, ampak še zdaj ne vemo, kdo je bil.

Mihael Tomec

Bilo mi je všeč, ker smo se z učitelji slišali preko ZOOMa in nekaj nalog naredili skupaj. Rada delam naloge za šolo, ker mi krajšajo čas in lahko se še veliko naučim. Korona virus mi je epreprečil početi veliko stvari, ki jih obožujem. Ne bi želela, da se vrne, ker se potem spet ne bom mogla srečevati z ljudmi, ki so mi blizu. Šolanje na domu je bilo v redu, ampak veliko bolj eje sedeti v šoli in poslušati razlage učiteljev.

Kiara Pustoslemšek

Bilo mi je všeč, ker sem lahko za šolo delal preko celega dneva, na ZOOMu pa sem nagajal učiteljici.

Tian Brdnik

Moji dnevi so potekali zelo dobro. Vsako jutro ob 8h sem začela z delom. Najprej sem naredila predmete, ki so mi šli na živce. Ko sem končala, sem učiteljicam Mateji Zorman, Jerneji Vertačnik, Renati Ravšer po e-mailu poslala naloge posameznega tedna. Na ZOOMu smo obravnavali zahtevnejše snovi. Vse, kar sem počela, je bilo super.

Neža Maurič

Všeč mi je bilo, da smo se lahko sami učili. Pogrešala sem razlago učiteljic in njihovih iger, da smo si lažje zapomnili snov. Všeč mi je bilo tudi to, da smo lahko pozneje vstali. Lahko smo se učili dopoldne ali popoldne. Dobro je bilo tudi to, da smo se vsaj videli preko ZOOMa. Vsaj to! Malo butasto, ampak kul.

Tina Hribernik

UTRINEK IZ VRTCA

NEKAJ TEDNOV NAS ŠE LOČI DO ZAČETKA ŠOLSKIH POČITNIC, KI JIH TUDI V VRTCU Z VESELJEM PRIČAKUJEMO. LETOŠNJE LETO JE BILO DRUGAČNO, POSEBNO, PREŽETO Z DOGODKI, KI SO POMEMBNO VPLIVALI NA VSE NAS, SAJ SMO VRATA VRTCA ZAPRLI ZA DVA MESECA.

Kljub temu smo delavci vrtca ponosni na prehojeno pot, na znanje in izkušnje, ki smo jih delili z otroki in starši. Na tople besede ter zaupanje, ki je bilo predvsem pri ponovnem odprtju našega vrtca zelo pomembno. Hvaležni smo, da lahko zopet opravljamo svoje poslanstvo in Vam vsem nudimo celovito podporo pri skrbi za vaše in naše otroke.

Z zadovoljstvom se oziramo nazaj in se zahvaljujemo prav vsem, ki so v tem šolskem letu sodelovali z nami. Otroška radovednost in vedoželjnost ne poznata meja, zato vedno z navdušenjem medse sprejemamo zunanje obiskovalce, strokovnjake, umetnike ter predstavnike društev, ki še posebej obogatijo naše dni.

Virus nam je prekrizal kar nekaj načrtov in zaradi tega nekaterih dejavnosti nismo izpeljali, vendar smo prepričani, da so

otroci kljub temu pridobili veliko znanj in izkušenj predvsem pa spoznanje, da **SKUPAJ ZMOREMO!**

Za skupino »mini maturantov« je to leto še posebej pomembno, saj bodo čez nekaj dni zadnjič zaprli vrata vrtca. Nekaj se jih je prav zaradi razmer že poslovilo in bodo uživali podaljšane počitnice, vsi drugi pa so se za zadnji mesec preselili iz »šole-vrtca« v vrtec, da se bodo poslovili od nas. V teh trenutkih pa nas navdušujejo s svojo ustvarjalnostjo, veseljem, radostjo, smehom in željo po učenju, zato smo prepričani, da jim bo v šoli lepo.

Vsi delavci vrtca tako mini maturantom kot vsem drugim otrokom in staršem želimo vse dobro ter brezskrbne poletne počitnice!

Pomočnica ravnateljice vrtca pri OŠ:
Romana Šepul, mag.

PREDŠOLSKA BRALNA ZNAČKA PETRA NOSA V MEŽIŠKEM VRTCU

BRANJE ZGODB, PRAVLJIC IN RAZLIČNEGA TISKA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU JE IZREDNO POMEMBNO. Z BRANJEM RAZVIJAMO OTROKOV SPOMIN, GOVORNI APARAT IN KOMUNIKACIJSKE SPRETNOSTI, ŠIRIMO BESEDNI ZAKLAD, VPLIVAMO NA IZGOVORJAVO, OMOGOČAMO, DA OTROK SPOZNA OKOLJA, KI SO DRUGAČNA OD NJEMU ZNANEGA, SPODBUJAMO VESELJE DO KNJIG, LOGIČNO POVEZOVANJE IN RAZUMEVANJE ABSTRAKTHNIH POJMOV.

Branje zgodb, pravljic in različnega tiska v predšolskem obdobju je izredno pomembno. Z branjem razvijamo otrokov spomin, govorni aparat in komunikacijske spretnosti, širimo besedni zaklad, vplivamo na izgovorjavo, omogočamo, da otrok spozna okolja, ki so drugačna od njemu znanega, spodbujamo veselje do knjig, logično povezovanje in razumevanje abstraktnih pojmov.

Preko pravljic se krepi otrokova sposobnost poslušanja in koncentracije, širi se njegov domišljjski svet, ustvarjajo se temelji za samostojnost in večjo ustvarjalnost. Ob skupnem branju se med odraslim in otrokom razvija medsebojno sodelovanje.

V našem vrtcu se vsega tega dobro zavedamo, zato že nekaj let sodelujemo v projektu Predšolska bralna značka Petra Nosa, katerega nosilec je Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika. Redno obiskujemo enoto v Mežici, kjer uživamo ob ogledu različnih zvrsti knjig, se učimo pravilnega obnašanja v

knjižnici in rokovanja s knjigo. Poljubno izberemo štiri knjige, pri čemer upoštevamo starost posamezne skupine. Te podrobno preberemo, se ob njih pogovarjamo, ustvarjamo in dramatiziramo. Ob koncu šolskega leta smo nagajeni s priznanjem Petra Nosa ter ogledom lutkovne ali gledališke predstave.

Letošnje šolsko leto pa je za nas še posebej zanimivo saj za nas prebira zgodbe ga. Ida Paradiž, sokrajanka in avtorica slikanic: Božičku je šlo vse narobe, Pravljica o dveh palčkih ter En palček, dva palčka, trije palčki ... in morda v kratkem še katere. Pisateljica otrokom na preprost, razumljiv in slikovno zelo všečen način predstavi avtorsko zgodbo, ob kateri se nato razvije prijeten dvogovor med otroki in ustvarjalko zgodbe.

Starši, stari starši, prijatelji, znanci, vzemite si čas in berite otroku, saj je to neprecenljiva naložba za življenje.

Štefka Kuserbanj

TUDI V VRTCU TELOVADIMO

GIBANJE JE ENA OSNOVNIH OTROKOVIH POTREB IN JE ENO NAJPOMEMBNEJŠIH PODROČIJ V OTROKOVEM RAZVOJU, ŠE POSEBEJ V PREDŠOLSKEM OBDOBJU. KER V VRTCU MEŽICA ŽELIMO OTROKOM OMOGOČITI ČIM VEČ GIBALNO ŠPORTNIH DEJAVNOSTI, SMO LETOŠNJE ŠOLSKO LETO V VRTCU ZAČELI IZVAJATI DODATNO DEJAVNOST »MALI TELOVADEC«.

V dejavnost so vključene vse starostne skupine od prvega do šestega leta starosti. Cilj

izvajanja te dejavnosti je omogočanje in spodbujanje gibalnih sposobnosti otrok.

Dejavnost poteka v telovadnici OŠ tako, da se na začetku ogrejemo z različnimi rekviziti (žogo, kolebnico, penico, velikim in malim obročem, palico ...) ali brez njih (posnemamo gibanje raznih živali, ogrevanje prek igre). Nato premagujemo ovire na poligonu, kjer spodbujamo naravne oblike gibanja (hodimo, tečemo, skačemo, lazimo, plazimo, plezamo) in razvijamo motorične sposobnosti (moč, hitrost,

koordinacijo, ravnotežje, vzdržljivost).

Vadbo zaključimo z igro oz. plesom za umirjanje. Poleg spodbujanja naravnih oblik gibanja in razvijanja motoričnih sposobnosti, vadba pri otroku spodbuja tudi razvoj socialnih veščin, nauči se stati v vrsti in poslušati navodila. Hkrati pa mu daje gibanje občutek ugodja, veselja in dobrega počutja.

Otroci pri vadbi uživajo in se z veseljem vključujejo v to dejavnost.

Jasmina Boromisa Jurčič

Kulturni praznik – **KULTURA V VRTCU**

Kako otrokom predstaviti pojem kultura, je vzgojiteljicam predstavljalo kar nekakšen izziv. Kaj bi imeli otroci od Prešerna in njegovih del?

Večinoma so napisana tako, da jih niti razumeli ne bi, zato smo se odločile, da je prav, da jih s Prešernom vsaj seznanimo, saj je praznik posvečen njemu, državni

simbol, ki nas predstavlja, pa je njegova Zdravljica. Pomembno nam je bilo tudi to, da otroci spoznajo širši pojem kulture, kulturo, za katero se vse vzgojiteljice

trudimo, da bi jo otroci usvojili (kulturno obnašanje vsak dan – v pogovoru, pri mizi, v knjižnici, odnos do knjig, pozdravljanje ...).

Zbrali smo se v igralnici na šoli, kjer smo pripravili knjižnico v njihovem knjižnem kotičku ter izobesili zastavo. Otroci so skozi pogovor in kratko igro vzgojiteljic spoznali nove besede: kultura, kulturni hram, kulturno obnašanje v družbi, pri mizi, v knjižnici (pogovarjamo se tiho, pozdravljamo, uporabljamo

besede, kot so izvoli, prosim, hvala, kakšen je pravilen odnos do knjig, rokovanje s knjigami ...). Glede na odzive sta bila otrokom v igri lika knjižničarke in Tončka zanimiva, zabavna in hkrati tudi poučna.

Prebrali smo knjigo O dečku, ki je pisal pesmi, avtorice Mojiceje Podgoršek. Tako so spoznali življenje Franceta Prešerna, ki je ubesedil Zdravljico, našo himno, ki je eden izmed naših državnih simbolov. Seznanili smo se še

z zastavo in grbom. Skupaj smo ugotavljali, katere barve so na njej, ter izvedeli, kaj predstavlja naš grb.

Otroci so sledili od začetka do konca, vpijali so besede, spoznali precej novih, se ob vsem tem tudi zabavali, pa vendar smo ohranile resno vzdušje, kot se za kulturni praznik spodobi. Ob koncu smo jih nagradile še s figami, ki jih je otrokom v zgodbi delil Prešeren – dr. Fig.

Milena Kozlar

8. FEBRUAR KULTURNI PRAZNIK

Člani upravnega odbora Društva upokojencev Mežica smo na pobudo ge. Drage Simetinger, predsednice za kulturo, sklenili, da tokrat našim krajanom ob Prešernovem prazniku predstavimo že bolj pozabljenega Vinka Möderndorferja in tako nadaljujemo s tradicijo, da vsakokrat predstavimo sokrajane, ki so kakorkoli prispevali k razvoju kulture – z lepo besede v pesmi ali s pisateljevanjem.

Zadolžena sem bila, da o njem kaj napišem in osvetlim njegovo izjemno življenjsko pot. Na ta dan smo se zbrali v Medgeneracijskem centru v Mežici.

Medse smo povabili obe društveni pevski skupini – Gorno in Viharnike, literate društva, našega stalnega harmonikarja Florjana Ledineka ter župana občine Mežica, g. Dušana Krebla.

Program je povezovala ga. Draga Simetinger,

predsednica za kulturo pri DU in poudarila pomen kulturnega praznika, saj je še vedno rdeča nit vsega dogajanja France Prešeren. Pevska skupina "Viharniki" je zapela Zdravljico, na kar se je kulturni program nadaljeval s pesmijo, recitali in pisano besedo. Župan občine Mežica je prebral Prešernovo Zdravljico. Predsednik društva g. Jožef Libnik je z veseljem ugotovil, da je v Mežici še vedno interes za take prireditve.

Sam se je vključil v program in prebral pesem Jožefa Vačuna, Terezije Jaser in eno svojo. Obe pevski skupini sta zapeli po tri pesmi. Kot vedno sta sodelovali naši dve literatki – Jožica Kotnik in Tilka Dorič, ki sta predstavili dve svoji pesmi ter predsednica pevske skupine Gorna ga. Milena Grauf, ki je prebrala Prešernovo pesem. Da je bil program še bolj pester, je svoje "mehe" razpotegnili že naš posvojeni harmonikar Florjan Ledinek, ki je zaigral skladbo, s katero je spet osvojil zlato priznanje v Begunjah. Klavdija Freidl je na koncu prebrala Prešernovo pesem "Godec". Povezovalka programa ga. Draga Simetinger je spomnila, da je Vinko Möderndorfer pisal tudi pesmi. Ena izmed njih je bila "Pesem iz Podpece in Mežice", ki jo je pevka skupina "Gorna" pela že pred dvajsetimi leti, priredbo za citre pa je napisala žal že pokojna Mari Dretnik. Na koncu programa je sklenil besedo še predsednik društva, ki se je za nesebično sodelovanje zahvalil vsem sodelujočim, vse prisotne pa je povabil na kapljico rujnega. Učitelj, socialist, revolucionar, narodopisec, pesnik, angažirani znanstvenik – vse to in še več je bil Vinko Möderndorfer.

"Bil je tako izjemen in mnogostranski učitelj, revolucionar, delavski voditelj in zbiratelj narodnega blaga, da njegovo življenjsko delo zasluži, obširno in vsestransko obravnavo", je zapisal njegov stanovski kolega in prijatelj Martin Mencelj.

Vinko Möderndorfer se je rodil aprila 1894 leta v Doljah v Zbiljski dolini. Obiskoval je ljudsko šolo v Melvičah, učiteljske od 1910 do 1914 v Mariboru, kjer je opravil tudi zrelostni izpit. Pri naboru v Celovcu je bil za leto dni spoznan za nesposobnega, zato je novembra istega leta nastopil učiteljsko službo kot profesor pripravnik v Št. Vidu pri Ptujju, nato decembra kot pravi začasni učitelj v Žetalah. Naslednje leto je bil potrjen za vojaka. Služil je pri jugoslovanskem Polku v Gorici, Koroškem odredu in v Prekmurju. Kot učitelj se je od leta 1919 – 1921 uspešno udeleževal v plebiscitni borbi. Takrat je našel pot k marksizmu in bil po njem eden izmed redkih vodij socialdemokratske stranke v Mežiški dolini. V tem času je izdal brošuro

"Boj za napredek mežiških rudarjev", ki mu je "nakopala" tiskovno pravdo. Po svojem prepričanju, da mora delati to, kar se mu zdi najbolj potrebno, je pridno zbiral koroško narodopisno gradivo. 1. maja 1921, ko je služboval kot učitelj v Mežici, je zaznamoval življenje ljudi pod Peco.

Leta 1923 so v Mežici stopili v ospredje socialni demokrati. V njihove vrste je bil izvoljen tudi on. Vso svojo moč in skrb je usmeril v postavitve stavbe meščanske šole za rudarje in njihove otroke ter gradnjo vodovoda. Kot tajnik je deloval v krajevnem šolskem svetu. Občinski odbor je povečal sredstva za nabavo šolskih knjig "ubožnim" otrokom prav tako je imel sam izreden socialni čut za ljudi z obrobja družbe.

Šolo v Mežici so pričeli graditi leta 1925. Izvedbo projekta je omogočila rudniška družba s posojilom 2.500.000 din.

Stroški so se povečevali iz dneva v dan, zato je generalni ravnatelj rudnika Georg Bargate 1929. leta odpisal posojilo z obrestmi vred.

31. avgusta 1926 leta so šolo ustanovili z dekretom ministrstva za prosveto in v prvi razred se je vpisalo 51 učencev in 43 učenk. Pouk se je začel 15. novembra istega leta.

Glede zapletov pri izgradnji šole je bilo napisanih mnogo besed, vzporedno s tem pa si je Möderndorfer z objavo svojega dela "Boji za napredek mežiških rudarjev" nakopal veliko sovraštva s strani rudniškega kapitala, saj je v njem razkril takratne davčne norme, po katerih bi moral rudnik veliko več plačati v občinsko blagajno, kot je. Rudniški lobi pa je njega obtožil neupravičene rabe denarja, kar je bila posledica aretacija in zapor. Sam je 23. januarja 1927 leta podal ostavko na svojo službo, 21. novembra 1929 leta pa je bil nastavljen kot šolski upravitelj pri Sv. Juriju pod Kumom.

Tudi njega se je dotaknila 2. svetovna vojna. Bil je zaveden Slovenec in pedagog, od nekdaj zaničevan in omalovaževan. Po 2. svetovni vojni niso hoteli tiskati nobenih del, če niso bila cenzurirana. V tem mlinu izločevanja so bila tudi njegova dela.

Leta 1946 je postal direktor tiskovine in produktivne zadruga z omejenim jamstvom, ki je bila v lasti družbe Sv. Mohorja v Celju in

tako je dobil priložnost, da je natisnil "Koroške narodne pripovedke". Dopolnjena in predelana izdaja knjige je izšla leta 1957 pri Mladinski knjigi. Leta 2000 je njegova hči Mojca v Celju v samozaložbi izdala "Koroške narodne pripovedke".

Iz te knjige sta znani tudi dve pripovedki, in sicer, Zgodba o kralju Matjažu in Žal ženah. O kralju Matjažu kroži legenda, da še vedno živ v votlini Pece, ki se mu je odprla sama in ga skrila pred sovražnikom. Morda bi bil že čas, da se kralj Matjaž res zbudi in nam pomaga v teh nemirnih časih. Zanimiva je tudi pripovedka o Žal ženi, ki je hodila h kmetu Hermonku in ga učila sejati semena. Po njenem odhodu je imel vsako leto slabšo letino. Ali ni to dobra prispevka za sodobnega kmeta? Poleg teh dveh omenjenih del je leta 1928 izdal "Narodno blago koroških Slovencev" in gradivo o ljudskem zdravilstvu, ki je izšlo 1964 leta v knjigi "Ljudska medicina pri Slovencih". Veliko gradiva je zbral o šegah in navadah, bajeslovju in verovanju. V pripovedkah nastopajo izmišljeni in resnični ljudje iz Mežiške doline in okolice. Pripovedke se med seboj ne razlikujejo veliko, imajo podobna spoznanja in mišljenja. Velik poudarek je na veri, vojskovanju ter boju za določena ozemlja.

Politika mu ni bila nikoli naklonjena. Aprila 1948 leta so ga aretirali in ga brez vsakršne obsodbe zaprli na Golem otoku. Koroška trma in občutek za pravičnost sta mu pomagala preživeti, čeprav je tam vsak dan

doživljal kalvarijo. Na Golem otoku je preživel tri leta in pol. Po prihodu domov je ves pretepen, izmučen in bolan preživel samo še šest let. Umrli je leta 1958.

Mežičani smo prav zaradi njega ponosni, da je danes stavba osnovne šole ena redkih uspešnih prenov Koroške arhitekturne dediščine in najlepša v Sloveniji. Da smo se vsaj malo oddolžili tako velikemu človeku, stoji pred šolo v Mežici njegov kip, delo kiparja Mirsada Begića. Skulptura stoji pod češnjo, ki jo je zasadil prav Möderndorfer, njegov pogled pa je usmerjen v pročelje šole, ki je brez njega ne bi bilo. Leta 2014 je bila okrogla miza prav v njegov spomin in tega leta je bil imenovan za osebnost 20. stoletja. Ob 120-letnici njegovega rojstva je Koroško filatelistično društvo v Mežici pripravilo posebno razstavo, s katero je počastilo njegov spomin in izdalo znamko z njegovo podobo. Čeprav je bil vsestransko aktiven in je svoj pečat pustil na številnih področjih, ostaja za stroko kot tudi širšo slovensko javnost, najbrž tudi zaradi svoje usode, razmeroma nepoznan in neraziskan.

Nekdo je zapisal, da je izhodišče Möderndorferjeve podobe sveta konflikt med različnimi družbenimi plastmi, med številnimi interesi njenih pripadnikov, pri čemer je bil med slovenskimi narodopisci prvi, ki je tako izrazilo poudaril konfliktno strukturo družbe.

Društvo upokojencev Mežica
Rozalija Libnik

V SPOMIN

Marijan Vončina

13.12.1931 – 14.5.2020

**KULTURNIK, PLANINEC,
POLITIK, FOTOGRAF IN
ČASTNI OBČAN**

Na deževen majski dan smo se na pokopališču Mirje poslovili od Marijana Vončine, častnega občana Občine Mežica in ene najvidnejših osebnosti, ki je pomembno zaznamovala življenje v našem kraju pod mogočno goro Peco.

Sam sem ga dojemal kot človeka, ki je izžareval mirnost, pokončnost, znanje in neverjetno življenjsko energijo, ki jo je še pri skoraj devetdesetih letih pretakal v družbeno korist. Tesneje sva začela sodelovati leta 2010, ko sem napisal recenzijo za njegovo čudovito fotomografijo Mežica skozi čas. Z monografijo je iz pozabe iztrgal številne zanimive fotografije in postavil trajen spomenik svojemu rojstnemu kraju, ki ga je vse življenje pomagal tudi sooblikovati. Napredek kraja je soustvarjal tako po poklicni, kot tudi po ljubiteljski poti. Poznali smo ga kot dolgoletnega direktorja podjetja Elektrarne Rudnika Mežica. Starejši se ga spominjate kot uspešnega

predsednika Krajevne skupnosti Mežica v obdobju 1974 – 1982. V tem času je Mežica pridobila novo športno dvorano, posodobljeno cesto do mejnega prehoda Reht, na novo sta bila urejena trg pred cerkvijo in Trg svobode z bronastim spomenikom posvečenim rudarski družini. Spomenik, delo akademskega kiparja Stojana Batiča, je ob rudarskem prazniku leta 1980 odkril takratni predsednik republiške skupščine in kasnejši predsednik države Milan Kučan.

Vončina je kot aktiven planinec leta 1962 sodeloval tudi pri ureditvi votline in postavitvi kipa Kralja Matjaža na Peci. Skupaj s prijatelji fotografi pa je skrbel za produkcijo razglednic, ki so se prodajale na planinskih postojankah, ki jih je upravljalo Planinsko društvo Mežica. Svoj prefinjeni fotografski čut je ohranjal vse do konca. Na socialnih omrežjih nas je pogosto razveseljeval z izjemnimi fotografijami, ki jih je posnel na potovanjih ali sprehodih po bližnji okolici. Dolga leta je predsedoval tudi občinski organizaciji Zveza borcev za vrednote

NOB. S tem ni ohranjal samo spomina na borce, ki so darovali življenje za obstoj slovenskega naroda, temveč tudi na svoje starše in sorodnike. Slednji so se po prvi svetovni vojni kot zavedni Slovenci umaknili iz zasedene Idrije v Mežico, kjer pa so bili med drugo svetovno vojno zaradi svoje pokončnosti ponovno preganjani s strani okupatorja.

Marijana Vončino pa smo poznali predvsem tudi kot dobrega pevca. Leta 1969 je bil med zanesenjaki, ki so ustanovili MPZ Mežiški knapi. Prav on je bil eden izmed tistih, ki je sopevcem vlival pogum, da so vztrajali in lani praznovali zlatih petdeset let delovanja. Odeta v svečane rudarske uniforme sva se srečevala tudi midva, saj je kot predstavnik Mežiških knapov sodeloval pri številnih aktivnostih Združenja za ohranjanje rudarske dediščine Slovenije. Na teh srečanjih ga bomo pogrešali. Njegovo dolgo potovanje je sedaj končano. Zato mu še zadnjič v slovo izrekamo rudarski SREČNO!

Mag. Tadej Pungartnik

V SPOMIN

Štefan Lednik

11.12.1922 – 26.2.2020

Štefan Lednik je bil moj vzornik. Z njim sem sodeloval tako strokovno, v službi, kot tudi na športnem področju v našem kraju. Ob tem sem spoznal čudovitega človeka, ki je imel same pozitivne lastnosti. Bil je pošten in prijazen, skromen in delaven, razgledan in inteligenčen, zelo dobrega spomina in zaveden krajan. V ospredje ni nikoli postavljaj sebe, temveč širšo družbo.

Bil je vodja obrata Elektrarn v Rudniku Mežica. Svoje delo je opravljal vestno in ponosno. Obvladal je stroko in bil suveren na svojem področju. Poznal pa je tudi vse predpise in si ni dovolil zavajanja s strani drugih v podjetju.

Štefan je bil rad prisluhnil malemu človeku. Ko sem končeval študij, mi je pomagal izbrat temo za diplomsko nalogo, bil je moj mentor in zaslužen, da sem uspešno diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Načrtoval je, da ga bom v službi nadomestil, vendar se je vmešala politika in načrt je propadel, zato sva bila oba zelo razočarana.

Kot zaveden krajan je imel zelo rad Mežico. Bil je ponosen na kraj in je vedno rad pomagal pri njegovem razvoju. Močno si je prizadeval in dosegel, da je Mežica postala mesto. Pri tem je sam imenoval nove ulice, imel pa je tudi zasluge, da so v Mežici zgradili banko. Zelo dobro je poznal zgodovino našega mesta, napisal je številne članke in izdal knjigo o njem. V to je vložil veliko truda in svojega obširnega znanja. Vedno se je žrtvoval za kraj. Zavedal se je, da bo enkrat konec z rudnikom, da bo treba poskrbeti za nova delovna mesta, prizadeval si je, da bi v Mežici postavili kako novo tovarno, kjer bi zaposlili mlade ljudi in jih zadržali v kraju. Veliko je pripomogel, da je uspešna tovarna TAB prišla na mežiški naslov. Sodeloval je tudi pri prenosu tovarne Calex v Mežico. Štefan je imel tudi zasluge, da so v Mežici med prvimi v Sloveniji zgradili smučarsko žičnico in vlečnice. Pa ne samo to – kot vodja obrata Elektrarn je dosegel, da so navedene smučarske naprave priključili na rudniško

električno omrežje in tako prihranil kraju stroške za plačevanje električne energije. Športu je bil predan z dušo in telesom. Sprva je bil tudi sam aktiven športnik, kasneje pa je prevzel vodenje športnega društva Partizan in bil njegov dolgoletni predsednik. Društvo je vodil zelo uspešno, pod njegovim vodstvom so mežiški športniki dosegali odlične uspehe. Za delo v športu je porabil veliko svojega prostega časa, vse je delal volonter-sko in z veseljem, plačane ni dobil niti ene ure dela, česar tudi ni hotel. Poleg tega, da je veliko časa preživel v klubski pisarni in na igriščih, je včasih tudi sam prijel za lopato in fizično pomagal pri gradnji kakega športnega objekta. Njegova velika zasluga je, da se je v Mežici ob osnovni šoli zgradila nova telovadnica, da se je obnovil nogometni stadion, uredilo letno telovadišče z odbojka-rskimi igrišči in še marsikaj. Od športnih panog sta mu bila še posebej pri srcu odbojka in smučanje. Njemu gre zahvala, da sta bila omenjena športa v Mežici v samem vrhu v takratni Jugo-

slaviji. Bil je zelo ponosen na vse ekipe in zelo užival ob zmagah mežiški športnikov. Ni bilo tekme, na kateri ne bi bil prisoten.

Dela Štefana Lednika bodo ostala in nas vedno spominjala, kako velik človek je živel v Mežici. V čast in veselje mi je bilo,

da sem lahko sodeloval s človekom, kot je bil Štefan Lednik.

Ivan Vinkl

SPOMINI

Ivanke Plešnik

Povzeto po pogovorih na obiskih pri gospe Plešnik.

Ivanka Plešnik se je rodila 22. junija 1922 v Zgornjem Javorju v občini Črna na Koroškem, umrla pa je 23. oktobra lani.

Domačija njenih staršev je bila skrita med drevjem in blizu gozda. Prvi partizan, ki se je zdravil na njihovi domačiji je bil partizan Milan. Globoko v senu so mu pripravili zatočišče, kamor so mu prinašali hrano in zdravila. Nemška policija je obkolila hišo in iskala partizana, vendar ga ni našla. Ko si je nekoliko opomogel, se je vrnil v svojo enoto. Izvedeli so, da je padel pri Plodrovem mlinu.

Že leta 1942 so k njim prihajali znani partizani. Med njimi je bil tudi Pavle Žavcer. Jeseni leta 1942 so organizirali prve zveze na Koroškem, zato so potrebovali aktiviste, ki so zbirali podatke o številu nemških vojakov, zbirali pa so tudi hrano, sanitetni material, cigarete, obleko in druge potrebščine. Ivanko in njeno sestro Pepko so vključili v terensko delo.

Poleti leta 1943 so partizani v gozdu nad domačijo naredili tehniko, v kateri so tiskali letake in drugo literaturo. Le-to sta Ivanka in Pepca prinašali in zbirali material za tehniko, ki ga je iz Maribora prinašala Julka Potočnik. Pri njih je bila javka za okrožno tehniko na Koroškem, v tehniki so delali Golobov Franci,

Šahman – Gašper iz Mežice in Telček. Nekega dne je Pavle Žavcer Matjaž v tehniko pripeljal mladeniča s partizanskim imenom Kostja. Vodji tehnike je naročil, da mladenič ne sme iz tehnike. Ko je Kostja že nekaj časa delal tam, je prvega septembra 1943 pregovoril vodjo tehnike, da bi rad proslavil rojstni dan in tako so prišli na Ivankin dom nenapovedani proslavljati. Okoli 22h so kmetijo obkolili nemški policisti, tik pred tem pa so na dvorišče prišli tudi partizani, ki jih je povabil Kostja. Vnela se je borba. Dež in veter sta bila na strani partizanov in tako so se brez izgub umaknili, odšli v tehniko in pospravili stroje v zato izkopane luknje. Nemcem se je predal le Kostja, očitni izdajalec.

Na Ivankinem domu so vse preiskali. V bajti zraven hiše, kjer sta spali s sestro Pepko, so našli partizansko literaturo, ki bi jo naslednji dan morali odnesti na dogovorjeno mesto. Nemci in Kostja, ki je govoril, kako je družina sodelovala s partizani, so si privoščili hrano in pijačo.

Naslednje jutro so štiri člane družine zaprli v Šoštanju, vsakega v svojo celico. Po nekaj dneh so jih odpeljali v mariborske zapore. Povsod so jih spraševali o partizanih in ker niso nič povedali, so jih mučili in preteпали.

Ivanki so izbili zob. V nekaj dneh so Ivankino mamo, brata in Pepko izpustili iz zapora, Ivanka je vso krivdo prevzela nase, dali so jo na vlak in zaprli v temno celico vagona. Iz jeze in kljubovalnosti je zapela: »Oj, zdaj gremo, najaj še pridemo.«

Krajši čas je bila zaprta na Dunaju, v Pragi, Dresdnu, Brnu, Bratislavi. Zaporji so bili prenapolnjeni. Vozili so se v živilskih vagonih. Vožnja je trajala več tednov, preden je vsa vlakovna kompozicija prispela v Ravensbruck. Zapornice so bile izmučene in sestradane. Tam so srečale nekatere poznane. Prva, ki jih je tolažila, je bila Tomazinova iz Mežice. Bila je zaprta od aprila 1943, od partizanskega napada na mežiško policijo in Narodni dom. Takrat so zaprli Tomazinove, ki so se na srečo vrnili iz taborišča, medtem ko sta se od Osojnikovih, p.d. Smrečnikovih, šestih aretiranih domov vrnila le dva člana družine – oče in mlajši sin sta umrla v Dachauu, mati in mlajša hči pa Ravensbrucku. Ivanka je tam srečala Petričeve iz Črne, ki jim je nemška vojska zažgala domačijo, ubila sestro, drugo ranila, preživele pa odpeljala v taborišče.

Ivanka je bila kot 21-letno dekle dodeljena skupini za zunanja dela. Ta skupina je razkopavala ruševine, ki so nastale zaradi bombardiranja zaveznikov. Zaradi hudega mraza je bila zemlja zamrznjena, zato so jo težko razkopavali. Poleg stražarjev so jih pazili tudi sestradani psi volčjaki, ki so vsako, ki ni mogla dovolj hitro delati in je obstala, zgrizli do smrti. Ivanka je zaradi vsega hudega pomislila tudi na samomor. Opazovala je reko, ki pa je bila zamrznjena in predebela plast ledu ni omogočala, da bi jo sprejela vase. Zato je to nameroma opustila.

Že nekaj časa je bila v Ravensbrucku, ko je pripeljal nov transport internirank. Morale so čakati na apelu in gledati njihov sprejem. V tem transportu je bila tudi njena sestra Pepka. Spoznala je Ivanko in hotela steči k njej, vendar jo je policist udaril in preprečil njuno srečanje.

Spomladi leta 1944 sta bili Ivanka in Pepka dodeljeni v Siemensovo tovarno. Delo v tovarni ni bilo fizično naporno, vendar je Ivanka zaradi težkih razmer tudi zbolela. Ker ni imela visoke vročine, je morala nadaljevati z delom.

Na apelu je padla v nezavest. Odnegli so jo v bolniški blok in na hrbtu nekje prerezali, da je tekla kri. Na srečo sta bili v tem bloku tudi zapornica Vida Stojkovič, zdravnica iz Ljubljane, in njena sestra, študentka. Zdravnico je prosila, da ji da nekaj, da ne bo umrla, ona pa jo je tolažila, da bo še vse dobro. Enkrat je kapo zahteval, da mora vstati, in ker ni mogla, jo je s pasom udaril po prsni, da se je kmalu pokazal črn madež. Nepremično je ležala dvanajst tednov. Vsak dan je pričakovala, da jo bodo odpeljali v krematorij, vendar ji ni bilo tako usojeno. Zdravje se je počasi vračalo. Zgodaj spomladi leta 1945 so izbrali sto internirank in jih odpeljali iz taborišča v mesto. Po večurni hoji so prišle do ulice, ob kateri so bili postrojeni nemški vojaki. Na povelje so uperi puške v interniranke. Ko so korakale mimo njih, so bile prepričane, da jih bodo postrelili, kar pa se ni zgodilo. Priključili so jih koloni moških, okrog 5.000 jih je bilo. S temi interniranci so zelo dolgo stale pred bunkerjem brez oken, čakanje se jim je zdelo zelo dolgo. Zaradi groženj s smrtjo, so bile izčrpane in živčne. Take so strpali v bunker, kjer so delali poizkuse z merjenjem kisika (ki ga je bilo zaradi natrpanosti vedno manj in marsikatera se je onesvestila).

Aprila 1945 se je z vzhoda – iz takratne Sovjetske zveze – pomikala zavezniška vojska, ameriška in angleška pa z vzhoda. Interniranke so morale zapustiti taborišče in deset dni so v coklah potovale brez hrane in vode. Vodo so dobivale v vdolbinah njiv, hrano pa tudi na njivah ali pa so pobirale ostanke, ki so jih odvrgli stražniki. Le-teh je bilo vedno manj, med potjo so se preoblačili v civiliste in izginjali. V Brukni so jim povedali, da je konec vojne. Zavezniki so jih nahranili. Zaradi porušenih železniških prog in številnih, ko so čakali na prevoz, so se domov vrnili nekaj mesecev po koncu vojne.

Gospo Ivanko sem večkrat obiskala. Trpljenje v taborišču je bilo tako hudo, da se misli nanj ni dalo izbrisati iz spomina. Veliko mi je pripovedovala, jaz pa sem bila njena zvesta poslušalka.

Rafaela Jamnikar

ČETRT STOLETJA OB TRESKI

V letošnji »kronapomladi« je minilo petindvajset let, odkar je Marijan Mauko v Mežici prvič prižgal tresko na Večeru ob treski. Takrat se je začela serija literarnih večerov, ki nima primerjave na Koroškem in ki kljub vzponom in zdrsom še vedno traja.

Brez Marijana Mauka ne bi bilo ničesar. On je pred četrto stoletja uspel prepričati zelo različne osebnosti k sodelovanju v (takrat malce nenavadnem) projektu večerov ob treski. Začelo se je v veliki, slavnostni dvorani takratnega Hotela Peca. Že prostor sam je imel nekako elegantno atmosfero, ki me je, takrat še smrkljivo, navdajala z vzhičenostjo, da počnemo nekaj zelo posebnega (ampak šele od drugega Večera ob treski naprej – prvega sem zamudila). Kot se je kasneje izkazalo, je bil začetek »treske« res začetek dolgoletnega kulturnega dogajanja v Mežici, za katerega upam, da še dolgo ne bo zaključeno. Obiskali so nas pomembni slovenski literati in literatke, gostili smo številne razstave, glasbenike, priredili mnogo potopisnih predavanj ... Letos marca smo se pripravljali na že 15. javno branje poezije ob svetovnem dnevu poezije, ki bo, ko pač bo ...

Vmes se je dogajanje preselilo v manjšo, intimnejšo in bolj našim potrebam primerno dvorano Gostilne Krebs, nekajkrat smo gostovali tudi v Narodnem domu Mežica in Osnovni šoli Mežica, a prav prijeli se ti lokaciji nista – ker našim obiskovalcem želimo po dušni hrani ponuditi še telesno, ne moremo prav daleč od kake dobre kuhinje.

Društvo Literarno gledališče Treska Mežica, kakor se skupina, ki pripravlja literarne večere, uradno imenuje, je skupina samih izjemnih posameznikov, ki vsak po svojih močeh prispevamo, da pripravimo nekaj literarnih večerov na leto. Kako leto več, kako leto manj. Letos bo očitno bolj to slednje, saj do sedaj zaradi okoliščin, na katere nimamo vpliva, nismo mogli proslaviti niti petindvajsetletnice. Upam pa, da se bo to spremenilo kmalu in bomo lahko svoje prijateljice in prijatelje kmalu spet povabili ob tresko.

Se vidimo!

Ajda Vasle

Fotografije iz arhiva društva. 1 | Prvi večer ob treski 2 | Kajetan in Jurij Kovič na obisku 3 | Popotni utrinki Marjete Tasič 4 | Mauko stotič prižiga tresko 5 | Sodelujoči na večeru Priden kot rdeč koč 6 | Sodelujoči na večeru Kozolci in tatermani

Predstavitev knjige Čevnice, motivika na panjskih končnicah iz zbirke Rudolfa Galoba

Naslovnica knjige
Čevnice, Aleksandra Zrelec, 2019

V začetku februarja je bila v narodnem domu v Mežici predstavitev knjige Čevnice, motivika na panjskih končnicah iz zbirke Rudolfa Galoba, avtorice Aleksandre Zrelec.

V začetku februarja je bila v narodnem domu v Mežici predstavitev knjige Čevnice, motivika na panjskih končnicah iz zbirke Rudolfa Galoba, avtorice Aleksandre Zrelec.

Edinstveno delo je čudovito pričevanje o življenju avtoričinih prednikov, je namreč vnukinja mežiškega naprednega učitelja, sadjarskega inštruktorja,

občinskega odbornika, člana različnih društev in organizacij, čebelarja Rudolfa Galoba (1900-1986); postavlja pa tudi spomenik čebelarstvu in slovenski kulturni dediščini.

V knjigi izvemo, da je čevnica prednja stran čebeljega panja, kranjiča, ki ga je v začetku prejšnjega stoletja zamenjal sodobnejši panj s

premakljivim satjem. Drugo ime za čevnico je panjska končnica.

Rudolf Galob je v skladišču, magacinu, ob domači hiši hranil 130 izvirnih panjskih končnic, skrbno zavarovanih s časopisnim papirjem in opremljenih z nazivom motiva in letnico. Avtorica knjige takole piše: »Mene so deščice s prijaznimi, toplimi barvami

in motivi očarale. Poklicale! Prevzela sem zbirko in jo začela proučevati. Nisem prepoznala vsebine motivov, naslikanih na čevnicah, kot vnukinja čebelarja pa sem vedela, da so si naši predniki, globoko verni, preprosti, delovni, pogosto slabo pismeni, vajeni trdega življenja in odrekanja, lepšali življenje tako, da so si na cvetočih travnikih postavili zavetišče, ki je bilo hkrati tudi galerija. To je bil čebelnjak, posvetni prostor, v katerem je čebelar čuval in negoval svoje ljube muhe, ki so mu dajale med in vosek za lepše življenje. Hkrati je bil tudi njegov duhovni prostor, tu se je odpočil, pomolil, si nabral moči, razmišljal in se napajal z lepoto; tisto, ki jo je dala narava in ono, ki jo je na panjih naslikal človek. Kakšno bogastvo!«

Avtorica je več let natančno proučevala literaturo, dokumentacijo, čebelarke zgodbe, življenjepise mežiških čebelarjev, dedovo korespondenco; študirala, raziskovala, primerjala in iskala je, da je prišla bližje razumevanju motivike na panjskih končnicah iz dedove zbirke. V njih je prepoznala pričevalke o življenju naših prednikov, iz njih je razbrala popis nekega obdobja in ga predstavila v knjigi. Razlago motivike je temeljito premislila, v njej se kaže avtoričino

dobro poznavanje vseh plasti in vidikov panjskih končnic, hkrati pa ob svoji interpretaciji pušča odprte možnosti, da si bralec po svoje razlaga poslikave na deščicah, ki so nekoč krasile panje.

Knjiga Čevnice, motivika na panjskih končnicah iz zbirke Rudolfa Galoba, je smiselno razdeljena na več poglavij. Predgovoru avtorice sledi oris dobe poslikovanja panjskih končnic; nato besedilo dr. Bojane Rogelj Škafar kustosinje za slovensko ljudsko umetnost in slikovne vire v Slovenskem etnografskem muzeju. Sledi obsežen življenjepiš Rudolfa Galoba, zavednega Slovenca, izobraževalca, zbiratelja, ohranjevalca kulturne dediščine, kronista in Človeka, avtoričinega dedka. Nato so

predstavljene posamezne čevnice, ki so tematsko urejene glede na motiviko (nabožni motivi, posvetni motivi, reliefno izrezljane Galobove čevnice in neprepозна(v)ni motivi. V knjigi je objavljeno tudi besedilo Franza Wytopila o cesarsko-kraljevi čebelarški šoli na Dunaju (1770-1781), le-temu pa sledita slovarček besed, uporabljenih v knjigi, in obsežen seznam virov.

Tudi oblikovno je knjiga zanimiva – s fotografijami Galobovih čevnic in mo-

delčkov za vlivanje voska, tudi naslovne fotografije, je sodeloval mojster fotografije Tomo Jeseničnik; sicer pa je oblikovanje delo Luke Jermana iz arhitekturnega biroja Mežičana Matije Milerja.

Iz knjige, ki je izšla v letu 2019, vejeta izjemno poznavanje tematike ter toplina in srčnost.

Predstavitve knjige je potekala pred polno malo dvorano mežiškega narodnega doma, obogatila jo je mlada citrarka Helena Ladinik, prisotne je pozdravil tudi župan Občine Mežica, Dušan Krebl.

Jerneja Vertačnik

KD Pihalni orkester Rudnika Mežica V KORONA OBDOBJU

V TEH »KORONA« ČASIH, SMO UKREPE VLADE OBČUTILI PRAV VSI PREBIVALCI NAŠE SLOVENIJE, NE GLEDE NA TO ALI SMO OTROCI, ZAPOSLENI, NEZAPOSLENI, UPOKOJENCI ... VSEM NAM SE JE ŽIVLJENJE POSTAVILO NA GLAVO.

Tudi v našem društvu smo se članice in člani KD Pihalnega orkestra Rudnika Mežica predpisov in ukrepov strogo držali. Marca smo takoj prenehali z izvajanjem vaj, sledile pa so še naslednje prepovedi tudi za nas. Z glasbo se nismo smeli posloviti na pogrebih naših rudniških delavcev, odpadle so določene prireditve, najbolj pa smo bili prikrajšani, ker nismo smeli igrati na budnici. Večina godbenikov se budnice zelo veseli in komaj čakamo na prvi maj. Igrati začnemo zelo zgodaj

zjutraj (ob 4.30) in končamo nekje v popoldanskih urah (okoli 15.00), pod šotorom, kjer SKEI organizira druženje za svoje zaposlene. Prijetno druženje z igranjem na naše inštrumente se prepleta z utrujenostjo. Budnica ima za nas godbenike, za občane Mežice, Žerjava in Črne na Koroškem poseben pomen. Zato je bilo treba letos budnico prilagoditi novim pogojem in možnostim za njeno izvedbo. V sodelovanju z gasilskima društvoma Črna na Koroškem in Mežica nam je to uspelo. Z gasil-

skim avtomobilom se je delegacija, sestavljena iz dveh naših članov in dveh gasilcev, vozila skozi Mežico in po zvočniku predvajala naše koračnice, ki smo jih posneli v preteklih letih. Peljali so se po vseh mežiških zaselkih, tudi tam, kjer godba nikoli ne koraka. Menim, da smo naredili vse, kar je bilo v naših močeh v tej situaciji, da smo ljudi spomnili, da je prvi maj in budnica. Odziv ljudi je bil dober, predvsem tistih, ki nas nikoli ne vidijo in slišijo, letos pa smo jim to omogočili.

Glasbena šola Ravne na Koroškem vabi k vpisu v program glasbene in plesne pripravnice za šolsko leto 2020/2021.

Otroci za program GLASBENE PRIPRAVNICE (starost 6 let) in PLESNE PRIPRAVNICE (starost 6/7/8 let) opravijo samo evidentiranje preko spletnega obrazca na naslednji povezavi: https://www.eglasbenasola.si/applications_api/application/41

Po opravljenem evidentiranju bodo kandidati prejeli nadaljnje informacije za vpis. Več informacij na spletni strani Glasbene šole Ravne na Koroškem.

www.gs-ravne.si

VPIS

PROGRAM **GLASBENE IN PLESNE PRIPRAVNICE** ZA ŠOLSKO LETO 2020/2021

GLASBENAŠOLA
Ravne na Koroškem

Končno se naše življenje zopet normalizira in vrača v ustaljene navade in ritem. Zadnji petek v maju, smo se godbeniki po več kot dveh mesecih zopet dobili in izvedli prve vaje na prostem. Vaja je bila zelo dobro obiskana, saj je večina komaj čakala, da zopet zaigramo

skupaj. Da pa nismo bili čisto brez vseh stikov in igranja, nas je nekaj članov in članic posnelo koračnico Korotan kar od doma, objavili pa smo jo na naši FB strani.

Šele v taki situaciji, ki smo je bili deležni zadnje mesece, ko ne smeš

delati stvari, ki jih želiš, ne smeš iti tja, kamor želiš, se človek zave, kakšen pomen ima svoboda odločanja in navsezadnje tudi pomena hobijev v našem življenju.

Mateja Bruder,
predsednica KD PORM

MEŽIČARJI OD TOD IN TAM

Današnji prispevek bi pravzaprav moral nositi drugačen nadnaslov. Pravilno bi se glasil MEŽIČARJI OD TAM IN TOD, saj v njem predstavljam nekoga, ki se je k nam priselil. Takorekoč. Pri nas ima le občasen dom, a ker se sem redno vrača in se tu res dobro počuti, mislim, da ga lahko brez pomisleka vzamemo za svojega. *Ida Paradiž*

Sam Baldwin

Predstavite se, prosim – kdo ste in od kod prihajate?

Zdravo! Moje ime je Sam Baldwin in sem iz Velike Britanije. Potem, ko sem živel še v petih drugih deželah, med drugim v Kanadi, na Japonskem in v Španiji, sem se v Slovenijo priselil leta 2017.

Kdaj in zakaj ste prvič prišli v Slovenijo?

Slovenijo sem z mojima dvema bratoma prvič obiskal leta 2007. Najeli smo avto, se vozili po deželi in prenočevali v kampih. Ogledali smo si nekaj nepremičnin ter deželo opazovali v živo, s svojimi očmi. Takoj nas je impresionirala lepota pokrajine in

prijaznost ljudi, ki smo jih srečali.

Kje/od koga ste slišali za hišo na Bregu?

Hišo na Bregu smo našli na internetni strani Aleša Pustoslemšeka, ki je bil takrat nepremičninski posrednik v Mežici. Bil je res super in nam je pomagal pri vsem, vključno z vsem tistim, kar je bilo še potrebno po nakupu hiše. Z Alešem prijateljujemo še danes.

Ste kaj podobnega iskali tudi kje drugje v Sloveniji?

Sprva smo bili zainteresirani za nakup hiše/koče kjerkoli v Sloveniji. Ko pa smo

obiskali Breg, nas je to področje zelo pritegnilo in navdušilo. Zaradi svoje lepote, pa tudi zato, ker je bilo čutiti, kot da je to še vedno skrivnostna, neodkrita regija.

Kako da ste se odločili prav za hišo na Bregu?

To je bila ljubezen na prvi pogled! Že, ko smo prvič prišli tja, nam je bila všeč tako zgradba kot njena lokacija, pa tudi ljudje, ki smo jih srečali.

Vas je presenetilo/prestrašilo, ko ste videli, kaj vse bo treba urediti?

Ne, ker je hiša že bila urejena v vikend (mislim, da tam nekje v

Sam ob poizkušanju sira in vina

Zimska idila v hiši na Bregu

sedemdesetih), tako da sta bili vanjo napeljeni tako voda kot elektrika. Vseeno pa je bilo treba izboljšati še mnogo stvari in v zadnjih dvanajstih letih smo jo počasi naredili udobnejšo, pa vseeno obdržali njen čudovit stari karakter in zunanost. Ves čas smo pri delu doživljali mnoge izzive, a je bilo vredno!

Ali uživate v obnovi hiše? Veliko naredite sami?

Ja, resnično uživam v fizičnem delu. Še posebej, ker je to prijeten in dobrodošel kontrast mojemu siceršnjemu vdakodnevnemu delu, ki ga sestavljajo pisarniška opravila na računalniku. Za kompleksnejša dela pri obnovi so na pomoč priskočili različni ljudje

– vključno s prijatelji iz Velike Britanije in domačini, Slovenci. Sem se pa ob tem veliko naučil, tako da lahko danes marsikaj, česar, preden sem se lotil tega projekta, nisem znal, naredim sam.

Vaš blog » <https://breghouse.com/blog/>« je zelo zanimiv. Ali v prihodnosti načrtujete, da bi ga pisali tudi v slovenščini (menda se učite naš jezik)?

Bolj ali manj redno se zadnji dve leti v Ljubljani učim slovenskega jezika. Zelo je težak, predvsem zaradi zelo kompleksne slovnice. Še posebej skloni* mi niso preveč všeč! Kakorkoli – kolikor toliko govorim francosko; ko sem dve leti živel na Japonskem, sem se prav tako naučil nekaj japonščine, tako da tudi ob slovenščini ne bom obupal. Verjamem, da je zelo pomembno, da se naučiš jezika dežele, v kateri živiš – čeprav veliko Slovencev zelo dobro govori angleško. Bloga pa v slovenščini ne nameravam pisati, saj je namenjen predvsem prijateljem in družini v moji domovini.

Oblikovali ste znamko "BregDesign" – s Slovenijo navdahnjene dizajne majic in drugega. Nam lahko o tem poveste kaj več?

Hotel sem nekaj prispevati Sloveniji –

deželi, kjer živim; deželi, ki ima toliko zanimivih pojavov in podob, ki bi vse lahko super izgledale na majici. Zato sem se odločil, da ustvarim svojo lastno znamko s Slovenijo navdahnjenih majic ter drugih izdelkov. Moja linija izdelkov se imenuje "Breg" – po hiši na Bregu – saj je to nenazadnje vzrok, da sem sploh prišel v Slovenijo. Ideje za moje oblikovanje prihajajo iz trinajstletnega raziskovanja Slovenije in temeljijo na slovenskih krajih, slovenskem jeziku, slovenski kulturi in slovenski zgodovini. Moj prvi dizajn, "Ski Mežica", je posvečen

zgodovini Mežice kot nekdanjega smučarskega centra, kar me kot navdušenca nad zimskimi športi zelo zanima. Več dizajnov lahko vidite na BregDesign.com. Upam, da bodo, poleg spletne ponudbe, stvari še letos na razpolago tudi v lokalnih, koroških trgovinah, pa tudi drugod po Sloveniji.

Kako se počutite, ko zdaj pridete v Mežico, na Koroško? Kako se tu počutijo vaši obiskovalci? Imate kakšne pripombe, želje ...?

Mežico in Koroško naravnost obožujem. Če sem ne pridem več kot dva tedna, že čutim "odtegnitveni sindrom", tako da poizkušam priti vsaj dva ali trikrat na mesec. Čeprav v Mežico prihajam že trinajst let, sem še vedno vznemirjen, ko se vzpenjam na Breg. Imam

mного prijateljev različnih narodnosti, ki so me že obiskali v Sloveniji. Prihajajo npr iz ZDA, Nove Zelandije, Francije, Škotske, Irana ... in vsi, ki pridejo na Koroško, so res prevzeti. Pravzaprav, če povem samo en primer – nekoč sem nekaj prijateljev iz Anglije najprej pripeljal na Koroško, šele potem smo obiskali Bled. Rekli so, da jim je na Koroškem bolj všeč, ker je tu prekrasno in mirno, medtem ko se jim je zdel Bled precenjen in prenapolnjen s turisti.

Se poznate z drugimi prišleki, ki so prav tako kupili bivališče na Koroškem (vem npr. za ene nad Dravogradom)? Se družite? Menjate izkušnje?

Ne, ne poznam drugih tujcev na Koroškem. Poznam le Slovence. Poznam pa mnogo tujcev, ki živijo v Ljubljani in prihajajo iz različnih držav

Dizajn za mežiško majico (levo)

Mladi Angležinji trenirata smučanje

Obiskovalke iz Irana, Avstralije in Nove Zelandije so se z Brega podale tudi na Pikovo

Ančka, prijazna soseda in matriarhinja na Bregu

(Kolumbije, Japonske, Kitajske, Estonije, Francije in Argentine). Obstaja močna skupnost priseljenih tujcev in pogosto izmenjavamo izkušnje ter si pomagamo.

Bi za konec povedali še kakšno zanimivo dogodivščino ali misel?

Všeč so mi Mežica, Koroška in Slovenija v celoti. Zato sem se tudi odločil in prišel živeti v vašo deželo. Živel sem

na treh kontinentih, zato sem lahko tudi videl, kako izgleda življenje drugod – mislim, da Slovenija ponuja zelo dobro kvaliteto življenja, še posebej, če imaš rad naravo. Za večino ljudi v Mežici in na Koroškem lahko rečem, da so prijazni in pripravljeni priskočiti na pomoč. Moji sosedi – Štefka in Ančka Pratnekar – sta najboljši sosedi, kar bi jih lahko imel, in obiščem

ju vedno, ko pridem na Koroško. Šalimo se, da sta moji učiteljici slovenščine (in koroščine*!), ker se, ko ju obiščem, trudim skoraj ves čas govoriti slovensko. To je zame res odlična vaja in praksa. Zelo sem užival tudi v učenju tradicionalnih običajev, kot so na primer žganje šnopsa*, izdelava klobas* in drugo. Zelo sem bil tudi hvaležen za vso izkazano prijaznost. Na primer – dve leti nazaj, ko sem se iz Španije preselil v Slovenijo, sem se z vsem svojim imetjem iz Barcelone pripeljal na Breg. Toda avto je obtičal na cesti, saj je bil globok sneg, pa še verige so se mi strgale. Poklical sem Štefko, ona pa prijatelja Jožeta in v dvajsetih minutah so prispeli s svojimi avtomobili na štirikolesni pogon, mi pomagali preložiti moje stvari in jih odpeljali na Breg – čeprav je bila nedelja popoldne. Prišli so sredi snežnega neurja in pomagali Angležu v stiski. Skratka – zelo sem srečen, da lahko živim v Sloveniji. Hvaležen sem vsem mojim slovenskim prijateljem, ki so mi vseskozi pomagali. Hvala* lepa*!

Op.a.: besede, označene z * je Sam v svojih odgovorih, zapisanih v njegovem maternem jeziku, že zapisal v slovenščini.

Spoštovani abonenti in ostali obiskovalci,

minevajo dnevi, minevajo tedni ... Pogrešamo vas. Letošnjo sezono smo bili zaradi zajezivitve širjenja virusa COVID-19 primorani predčasno zaključiti. Predstav Rajzefiber in Odhodi vlakov ne bomo mogli izpeljati v tej sezoni. Ker je bila sezona prekinjena, niste mogli videti vseh predstav, ki so bile napovedane in obljubljene z nakupom abonmaja. Ker tudi gledališča nimajo podatka, kako bo s predstavami v prihodnosti, vam žal ne moremo podati konkretne rešitve oziroma termina teh dveh predstav. Ko najdemo rešitev za ti dve predstavi, vas bomo obvestili. Je pa na vaši abonentski kartici za to sezono za beležen naš dolg.

Smo v teku nujnih vzdrževalnih del ter poostrenega čiščenja prostorov, tako, da bomo v popolni pripravljenosti, ko dobimo zeleno luč. Med pavzo oziroma karanteno smo si vzeli tudi čas za ureditev arhiva, aktivni smo na naših socialnih omrežjih. Priporočamo, da nas spremljate na naši spletni strani www.narodnidommezica.si ali facebook in instagram profilu Narodni dom Mežica.

Komaj čakamo, da nadaljujemo s predstavami, koncerti, druženji ... na naših sedežih kulture. Se vidimo. Še naprej vam želimo zdravja in pozitivne energije. Veselimo se ponovnega srečanja. Dobrodošli na sedežih kulture!

Lep pozdrav,
Ambrož Blatnik, direktor

UREDNIŠKI
ODBOR

župan
Dušan Krebel
odgovorna urednica
Jerneja Vertačnik

direktor občinske uprave
Blaž Saloven

člani uredniškega odbora
Jožef Libnik
Barbara Prevorčič
Ida Paradiž
Jon Petek

Glasilo Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.600 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosimo, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasilo pestro in zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo na digitalnem mediju (tekstovni članki v Microsoft Word-u, fotografije pa priložene ločeno v formatu jpeg ali tiff, in sicer na resoluciji 300 dpi s krajšo stranico najmanj 10 cm). Fotografije, ki ne bodo primerne velikosti (npr. snete iz spleta – 72 dpi / 70 KB) ne bodo objavljene. Fizično oddane fotografije, ki ste jih prispevali, lahko po objavi glasila dvignete na tajništvo občine Mežica.

Svoje prispevke pošljite na naslov:

Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografije
avtorji člankov

fotografija na naslovnici
Kip kralja Matjaža
v votlini pod Peco

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk®

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.600 kosov

www.mezica.si